

Univerzita Pardubice

Fakulta ekonomicko-správní

Vliv kvality životního prostředí na obytnou funkci města

Bc. Jana Plchová

**Diplomová práce
2014**

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Jana Plchová**
Osobní číslo: **E12578**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Regionální rozvoj: Urbanismus**
Název tématu: **Vliv kvality životního prostředí na obytnou funkci města**
Zadávající katedra: **Ústav regionálních a bezpečnostních věd**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je zhodnotit údaje popisující stav a kvalitu životního prostředí a jejich vliv na obytnou funkci města. Dalo by se předpokládat, že kvalitní životní prostředí je zároveň kvalitním prostředím obytným? Práce provede porovnání a stanoví základní styčné body i případné kladné rozdíly v pojetí této kvality.

Zásady:

- Rešerše odborné literatury a dalších pramenů.
- Stanovení cílů práce a hypotézy, volba metod.
- Charakteristiky a typologie obytné funkce města.
- Možnosti měření kvality obytného prostředí města.
- Hodnocení životního prostředí ve městě.
- Komparace kvality obytného prostředí a životního prostředí ve městech.
- Formulace závěrů.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy: cca 50 stran

Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

BAKOVÁ, Ludmila. Bydlení. Brno: Masarykova univerzita, 1997, 124 s. ISBN 80-210-1586-1.

HOLLAND, Heinrich, D., PETERSEN, Ulrich. Living dangerously: the earth, its resources, and the environment. Princeton, N.J.: Princeton University Press, c1995, xii, 490 p. ISBN 06-910-3266-1.

LOVETT, Jon, OCKWELL, David, G. A handbook of environmental management. Northampton, MA: Edward Elgar, 2010, viii, 462 p. ISBN 18-406-4207-6.

SEJÁK, Josef. Oceňování pozemků a přírodních zdrojů. Vyd. 1. Praha: Grada, 1999, 251 s. ISBN 80-716-9393-6.

ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. Koncepce bytové politiky pro středně velká a malá města. Hradec Králové: Civitas per Populi, 2006, 200 s. ISBN 80-903-8130-8.

ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra, KOUTNÝ Jan, ČABLOVÁ Markéta. Urbanismus a územní plánování. Vyd. 2. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2010, 126 s. ISBN 978-80-7395-310-2.

Vedoucí diplomové práce:

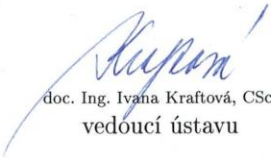

doc. Ing. arch. Vladimíra Šilhánková, Ph.D.
Ústav regionálních a bezpečnostních věd

Datum zadání diplomové práce: 1. října 2013

Termín odevzdání diplomové práce: 30. dubna 2014

doc. Ing. Renáta Myšková, Ph.D.
děkanka

L.S.

doc. Ing. Ivana Kraftová, CSc.
vedoucí ústavu

V Pardubicích dne 1. října 2013

PROHLÁŠENÍ

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 30. 6. 2014

Bc. Jana Plchová

PODĚKOVÁNÍ:

Ráda bych poděkovala své vedoucí práce doc. Ing. arch. Vladimíře Šilhánkové, Ph.D. za její odbornou pomoc, cenné rady a poskytnuté materiály, které mi pomohly při zpracování diplomové práce, a pracovníkům Českého hydrometeorologického ústavu za poskytnuté materiály.

ANOTACE

Diplomová práce je zaměřena na zjištění vlivu životního prostředí na obytnou funkci v obcích patřících do zón rezidenční suburbanizace Pardubic. Teoretická část se zabývá hodnocením kvality životního prostředí na jednotlivých úrovních, indikátory životního prostředí a rezidenční suburbanizací a jejími důsledky. Část praktická shromažďuje data pro korelační analýzu mezi počtem obyvatel a indikátory kvality životního prostředí v obcích rezidenční suburbanizace.

KLÍČOVÁ SLOVA

Rezidenční suburbanizace, indikátor kvality životního prostředí, funkce bydlení, korelace.

TITLE

The influence of environmental quality on residential function of city

ANNOTATION

The Thesis is focused on the environmental influences on the residential function in municipalities, that belongs to zones of residential suburbanization of the city of Pardubice. Theoretical part of Thesis deals with evaluation of the quality of the environment on all levels, environmental indicators and residential suburbanization and its consequences. The practical part collects data for correlation analysis between population and environmental quality in residential suburbanization municipalities.

KEYWORDS

Residential suburbanization, an indicator of environmental quality, housing function, correlation.

OBSAH

ÚVOD	9
1 KVALITA A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ.....	10
2 HODNOCENÍ KVALITY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V ČR.....	12
2.1 HODNOCENÍ KVALITY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ NA NÁRODNÍ ÚROVNI	12
2.1.1 Zpráva o životním prostředí České republiky	12
2.1.2 Statistická ročenka životního prostředí České republiky.....	13
2.2 HODNOCENÍ KVALITY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ NA REGIONÁLNÍ A MÍSTNÍ ÚROVNI.....	14
3 INDIKÁTORY KVALITY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ	16
3.1.1 Kvalita ovzduší	16
3.1.2 Kvalita vody, vodní hospodářství	18
3.1.3 Koeficient ekologické stability.....	20
4 BYDLENÍ JAKO NEJDŮLEŽITĚJŠÍ FUNKCE SÍDLA.....	22
4.1 FORMY BYDLENÍ.....	23
5 SUBURBANIZACE.....	25
5.1 DOPADY SUBURBANIZACE V OBCÍCH ČESKÉ REPUBLIKY	28
5.1.1 Hodnocení kvality obytné funkce města.....	30
6 PARDUBICE A ZÓNY REZIDENČNÍ SUBURBANIZACE.....	32
6.1 ČERNÁ U BOHDANČE.....	36
6.2 DAŠICE	38
6.3 DŘÍTEČ	40
6.4 CHOTEČ.....	42
6.5 LÁZNĚ BOHDANEČ	44
6.6 MIKULOVICE	46
6.7 MORAVANY.....	48
6.8 NĚMČICE	50
6.9 OSTŘEŠANY	52
6.10 RÁBY.....	54
6.11 SEZEMICE	56
6.12 SPOJIL.....	58
6.13 SRCH	60
6.14 SRNOJEDY	62
6.15 STARÉ HRADIŠTĚ.....	64
6.16 STARÉ JESENČANY	66
6.17 STARÝ MATEŘOV	68
6.18 STĚBLOVÁ	70
6.19 ŽIVANICE.....	72
7 KORELAČNÍ ANALÝZA	74
ZÁVĚR.....	78
POUŽITÁ LITERATURA	80
SEZNAM PŘÍLOH	84

SEZNAM TABULEK

Tabulka 1: Charakteristika území podle hodnot koeficientu.....	20
Tabulka 2: Důsledky suburbanizace.....	29
Tabulka 3: Vymezení zón suburbanizace Pardubic za rok 2007 a 2010.....	34
Tabulka 4: Základní údaje o obci Černá u Bohdanče.....	36
Tabulka 5: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Černá u Bohdanče...	37
Tabulka 6: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Černá u Bohdanče.....	37
Tabulka 7: Základní údaje o Dašicích.....	38
Tabulka 8: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v Dašicích.....	39
Tabulka 9: Indikátory životního prostředí za rok 2002a 2012 v Dašicích.....	39
Tabulka 10: Základní údaje o obci Dříteč.....	40
Tabulka 11: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Dříteč.....	41
Tabulka 12: Indikátory kvality životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Dříteč.....	41
Tabulka 13: Základní údaje o obci Choteč.....	42
Tabulka 14: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Choteč.....	43
Tabulka 15: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Choteč.....	43
Tabulka 16: Základní údaje o Lázních Bohdaneč.....	44
Tabulka 17: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v Lázních Bohdaneč.....	45
Tabulka 18: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v Lázních Bohdaneč.....	45
Tabulka 19: Základní údaje o obci Mikulovice.....	46
Tabulka 20: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Mikulovice.....	47
Tabulka 21: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Mikulovice.....	47
Tabulka 22: Základní údaje o obci Moravany.....	48
Tabulka 23: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Moravany.....	49
Tabulka 24: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Moravany.....	49
Tabulka 25: Základní údaje o obci Němčice.....	50
Tabulka 26: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Němčice.....	51
Tabulka 27: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Němčice.....	51
Tabulka 28: Základní údaje o obci Ostřešany.....	52
Tabulka 29: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Ostřešany.....	53
Tabulka 30: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Ostřešany.....	53
Tabulka 31: Základní údaje o obci Ráby.....	54
Tabulka 32: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Ráby.....	55
Tabulka 33: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Ráby.....	55
Tabulka 34: Základní údaje o Sezemicích.....	56
Tabulka 35: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v Sezemicích.....	57
Tabulka 36: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v Sezemicích.....	57
Tabulka 37: Základní údaje o obci Spojil.....	58
Tabulka 38: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Spojil.....	59
Tabulka 39: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Spojil.....	59
Tabulka 40: Základní údaje o obci Srch.....	60
Tabulka 41: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Srch.....	61
Tabulka 42: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Srch.....	61
Tabulka 43: Základní údaje o obci Srnojedy.....	62
Tabulka 44: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Srnojedy.....	63
Tabulka 45: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Srnojedy.....	63
Tabulka 46: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Staré Hradiště.....	64
Tabulka 47: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Staré Hradiště.....	65
Tabulka 48: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Staré Hradiště.....	65
Tabulka 49: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Staré Jesenčany.....	66
Tabulka 50: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Staré Jesenčany.....	67

Tabulka 51: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Staré Jesenčany	67
Tabulka 52: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Starý Mateřov	68
Tabulka 53: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Starý Mateřov	69
Tabulka 54: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Starý Mateřov	69
Tabulka 55: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Stéblová	70
Tabulka 56: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Stéblová	71
Tabulka 57: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Stéblová	71
Tabulka 58: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Žvianice	72
Tabulka 59: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Žvianice	73
Tabulka 60: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Žvianice	73
Tabulka 61: Koeficient korelace	74
Tabulka 62: Hodnoty pro výpočet korelačního koeficientu za rok 2002	75
Tabulka 63: Korelační koeficient mezi indikátory životního prostředí a počtem obyvatel za rok 2002	75
Tabulka 64: Hodnoty pro výpočet korelačního koeficientu za rok 2012	76
Tabulka 65: Korelační koeficient mezi indikátory životního prostředí a počtem obyvatel za rok 2012	76
Tabulka 66: Hodnoty pro výpočet korelačního koeficientu za rok 2014	77
Tabulka 67: Korelační koeficient mezi počtem veřejných služeb a počtem obyvatel za rok 2014	77

SEZNAM ILUSTRACÍ

Obrázek 1: Graf popisující dokončené stavby pro bydlení v letech 2002 – 2012.....	24
Obrázek 2: Schéma suburbanizace	25
Obrázek 3: Správní obvod Pardubice	32
Obrázek 4: Zóny rezidenční suburbanizace Pardubic v roce 2010	33

SEZNAM ZKRATEK A ZNAČEK

CO	Oxid uhelnatý
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČR	Česká republika
ČSÚ	Český statistický úřad
ECI	Společné evropské indikátory
EEA	Evropská agentura pro životní prostředí
EU	Evropská unie
IMPEL	Implementation and Enforcement of Environmental Law
KES	Koeficient ekologické stability
NO _x	Oxidy dusíku
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
REZZO	Registr emisí a zdrojů základních znečišťujících látek
Sb.	Sbírka zákonů
SO ₂	Oxid siřičitý
TZL	Tuhé znečišťující látky

ÚVOD

Pod pojmem kvalita životního prostředí si každý může představit něco trochu jiného, ale nesporné je, že nekvalitní životní prostředí může výrazně ovlivňovat zdraví člověka. Jednou z nejdůležitějších složek životního prostředí je ovzduší, protože vše, co vdechujeme, se dostává dovnitř lidského těla a působí tak na zdraví člověka. Z tohoto důvodu je kvalita ovzduší v posledních letech věnována velká pozornost. Kvalitní životní prostředí může být i jedním z důležitých faktorů, který ovlivňuje výběr vhodné lokality pro bydlení. Významnou součástí obcí jsou i veřejné služby, které jsou v nich občanům poskytovány, a vhodná veřejná prostranství pro setkávání.

Cílem práce je zhodnotit údaje popisující stav a kvalitu životního prostředí na území suburbánních oblastí Pardubic a zjistit, zda existuje jejich vliv na obytnou funkci a zda se dá předpokládat, že kvalitní životní prostředí je zároveň kvalitním prostředím obytným.

Obecně lze předpokládat, že si lidé budou pro výběr vhodné lokality pro bydlení vybírat spíše prostředí s kvalitními složkami životního prostředí, kterými jsou např. kvalitní pitná voda a čisté ovzduší. Je však potřeba zjistit, zda tomu tak skutečně je. Cílem práce je tedy potvrdit či vyvrátit tento uvedený předpoklad.

Výzkum diplomové práce je zaměřený na analýzu jednotlivých sídel, která jsou v zóně residenční suburbanizace Pardubic. Sídla, která patří do této oblasti, stanovila urbánní laboratoř. K roku 2010 jich bylo 19, tj. 16 obcí a 3 města. Cíle práce bude dosaženo prostřednictvím korelační analýzy. Touto metodou bude zjištěna závislost mezi jednotlivými složkami životního prostředí a obytnou funkcí. Pro zjištění dat o obytné funkci sídla byla vybrána data o počtu obyvatel, migrační saldo, počet dokončených bytů a indikátor dostupnosti místních veřejných prostranství a služeb. Kvalita životního prostředí je určována pomocí emisí základních znečišťujících látek, koeficientu ekologické stability a kvality vody. Pro analýzu byly stanoveny roky 2002 a 2012. Korelační analýza bude provedena mezi počtem obyvatel v letech 2002 a 2012 a emisemi základních znečišťujících látek – tuhé znečišťující látky, oxidy dusíku a oxid uhelnatý. V závěru praktické části bude stanoven korelační koeficient mezi počtem obyvatel a dostupností místních veřejných prostranství a služeb v roce 2014. Výstupy korelačních analýz potvrdí či vyvrátí, zda existuje souvislost mezi kvalitou životního prostředí a obytnou funkcí sídla.

1 KVALITA A ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

Práce se zabývá pojmem kvality životního prostředí. Na začátku je důležité si určit, co znamená pojem kvalita obecně. Sám o sobě pojem kvalita nic neznamená, získává smysl až ve spojení s jiným pojmem označující určitou hodnotu věci nebo jevu. Je to určité chápání a rozeznávání věcí podle toho, jestli je to dobré nebo špatné. V dnešní době se odborníci snaží hodnotit kvalitu měřitelnými veličinami. „*Kvalitou tedy rozumíme vlastnost nebo stav námi promítaný do předmětu (věci, jevu, živé bytosti), který je následně pozorován s cílem zaujmout hodnotící soud o vlastnostech, jež jsme si předem stanovili jako důležité, zásadní nebo rozhodující podle určitých vlastních nebo zvnějšku převzatých (vnucených) kritérií.*“ [14] Kvalita může být vyjádřena i touto definicí: „*Kvalita neboli jakost představuje stupeň splnění požadavků souborem přítomných znaků. Požadavek je potřeba nebo očekávání, které jsou stanoveny (ČSN, EN, DIN, ISO¹), obecně se předpokládají nebo jsou právně závazné.*“ [22]

Životní prostředí může být definováno řadou různých způsobů. Jedním ze základních dokumentů, týkající se životního prostředí v České republice, je zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí ve znění pozdějších předpisů. Proto byla použita definice z tohoto zákona.

„*Životním prostředím je vše, co vytváří přirozené podmínky existence organismů včetně člověka a je předpokladem jejich dalšího vývoje. Jeho složkami jsou zejména ovzduší, voda, horniny, půda, organismy, ekosystémy a energie.*“ [44]

Z definice je patrné, že mezi nejdůležitější složky životního prostředí patří ovzduší, voda, odpadové hospodářství, příroda a krajina. Pro člověka je jednou z nejdůležitějších součástí životního prostředí ovzduší, bez kterého se nemůžeme obejít. Vše, co vdechujeme, se dostává dovnitř lidského těla a působí tak na zdraví člověka. Proto se velká pozornost věnuje kvalitě ovzduší nejen na národní úrovni, ale i na evropské a mezinárodní. Ke konci 20. století bylo v České republice vloženo mnoho finančních prostředků ke zlepšení kvality ovzduší, zejména v oblasti snižování emisí. [16]

Celkové zdroje naší planety nejsou nevyčerpatelné, proto se dá těžko předpokládat, že jich bude vždy dostatek pro všechny. O tom nás přesvědčuje i fakt, že vědci se stále snaží nalézat alternativní způsoby využívání přírodních zdrojů, např. při výrobě elektrické energie.

¹ ČSN – Česká technická norma, EN – Evropská norma, DIN – Německá průmyslová norma, ISO – Mezinárodní organizace pro normalizaci

V současnosti nám i technologie umožňují hodnotit kvalitu jednotlivých složek životního prostředí a sledovat vývoj stavu životního prostředí.

Proto životní prostředí nemůže existovat izolovaně od lidské činnosti nebo ekonomického systému, který je vytvořen v rámci společnosti. Prostředí, které nás obklopuje, je vymežováno a utvářeno činností člověka. [9]

V dnešní době je důležitá vazba na různé mezinárodní instituce, které nám mohou pomoci v oblasti životního prostředí. Některé ekologické problémy mají přeshraniční podobu a mnoho z nich má i celosvětový rozsah. V uplynulých letech si ČR vybuodovala postavení aktivního a respektovaného účastníka mezinárodních vztahů v oblasti udržitelného rozvoje a životního prostředí, především v rámci Organizace spojených národů (OSN), Evropské unie (EU), Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj (OECD) a Rady Evropy [42]. V roce 2003 se ČR stala součástí sítě Implementation and Enforcement of Environmental Law (IMPEL). Cílem sítě IMPEL je přispívat k ochraně životního prostředí prosazováním právních předpisů EU v oblasti životního prostředí. IMPEL usiluje zejména o výměnu informací a zkušeností mezi orgány ochrany životního prostředí, spolupráci mezi orgány na všech úrovních státní správy a další. [1]

Lidská sídla jsou budována pro potřebyžití člověka v přírodním prostředí. Životnímu prostředí se člověk přizpůsobuje, ale také ho pro svou potřebu využívá a upravuje. Proto se stále rozšiřuje umělé životní prostředí na úkor prostředí přírodního. Takto vytvářené prostředí se stává stále problematičtější a ztrácí vazbu s přirozenými ekosystémy. Může mít i špatný vliv na fyzický či psychický rozvoj člověka. Proto je potřeba se zamyslet nad tím, jaké jsou příčiny nežádoucích jevů, které ohrožují život člověka a pokusit se jim zabránit. V minulosti se nejprve hodnotily hygienické podmínky, tzn. ty, které přímo ovlivňovaly lidské zdraví. Souviselo to především s hromaděním odpadů ve městech. Následně byly pozorovány i klimatické podmínky a dopady na člověka a jeho zdraví. V místech s největšími problémy, hlavně ve městech, se začaly jednotlivé složky životního prostředí sledovat a kontrolovat. Hodnocení životního prostředí slouží jako podklady k potřebné nápravě a analýze stavu životního prostředí. [17]

2 HODNOCENÍ KVALITY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ V ČR

Zprávy o stavu životního prostředí státu, kraje nebo města jsou vhodným nástrojem pro hodnocení kvality životního prostředí. Kvalitní životní prostředí na místní úrovni v sobě odráží spokojený a kvalitní život občanů. Zprávy o stavu životního prostředí zpravidla vycházejí v tištěné formě nebo jsou umístěny na internetových stránkách daného města. Zprávy o stavu životního prostředí jsou vydávány především z důvodu hodnocení a představení stavu a vývoje životního prostředí za dané území v určitém čase. Nejčastěji jsou tvořeny zprávy na národní úrovni, protože na této úrovni nejlépe funguje sběr, shromažďování a následné představení dat o jednotlivých složkách životního prostředí. [19]

2.1 Hodnocení kvality životního prostředí na národní úrovni

Stav životního prostředí se pravidelně sleduje a hodnotí v rámci hodnotících a statistických zpráv. Hlavními dokumenty, které obsahují informace o stavu životního prostředí v minulých letech, jsou Zpráva o životním prostředí a Statistická ročenka životního prostředí. V obou dokumentech jsou shrnuty poznatky o stavu a vývoji jednotlivých složek životního prostředí, vlivu hospodářských sektorů na životní prostředí, nástrojích politiky životního prostředí, dopadech současného stavu životního prostředí na lidské zdraví a ekosystémy a o stavu životního prostředí v mezinárodním kontextu. Tyto dokumenty tvoří jeden celek, kde se Statistická ročenka zabývá pouze fakty a Zpráva o stavu životního prostředí provádí analýzu stavu. A dále poukazuje na další postupy v návaznosti na stěžejní dokument Státní politika životního prostředí ČR. [29]

2.1.1 Zpráva o životním prostředí České republiky

„Zpráva o životním prostředí České republiky (dále jen „Zpráva“) je každoročně zpracována na základě zákona č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů, a usnesení vlády č. 446 ze dne 17. srpna 1994, a předkládána ke schválení vládě ČR a následně předkládána k projednání Poslanecké sněmovně a Senátu Parlamentu ČR.“ [31]

Zpráva je komplexní hodnotící dokument, který posuzuje stav životního prostředí v ČR. Zpráva za rok 2012 byla projednána a schválena vládou 23.10.2013. *„Zpráva je standardně založena na autorizovaných datech získaných z monitorovacích systémů spravovaných resortními i mimoresortními organizacemi. Pro mezinárodní srovnání jsou použita data Eurostatu, EEA, případně Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD).“ [31]*

Metodika Zprávy se v období 1994 – 2008 významněji neměnila, ale s rostoucími nároky na informační a odborné realizace strategií v oblasti životního prostředí došlo v roce 2009 k úpravě metodiky. Základem pro vytvoření Zprávy jsou indikátory, tj. ukazatele, které navazují na hlavní témata životního prostředí ČR a na platné cíle Státní politiky životního prostředí ČR. Pro hodnocení stavu životního prostředí patří indikátory k hlavním nástrojům. Mohou tak ukázat stav a vývoj životního prostředí a upozornit na aktuální problémy. [31] V hlavním sdělení Zprávy o životním prostředí se nachází shrnutí hlavních pozitivních a negativních zjištění o stavu životního prostředí.

2.1.2 Statistická ročenka životního prostředí České republiky

Statistická ročenka životního prostředí ČR vychází každoročně, k roku 2014 je to již dvacátá třetí publikace. Nejnovější Statistická ročenka je k dispozici za rok 2013. Vychází v souladu se zákonem č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů a se směrnicí Rady EK č. 2003/4/ES ze dne 28. ledna 2003, o přístupu k informacím o životním prostředí. Na rozdíl od Zprávy Statistická ročenka podává ucelený pohled na stav životního prostředí na území ČR. [30]

Ochrana životního prostředí se v ČR může rozdělit na čtyři hlavní části a [47]:

- od roku 1989 do roku 1992 – zakladatelské období;
- od roku 1993 do roku 1998 – implementační období;
- od roku 1999 do roku 2003 – předvstupní období;
- a od 1. května 2004 – evropské období.

V zakladatelském období patřila kvalita ovzduší k nejzávažnějším problémům životního prostředí v ČR. Měrné emise hlavních znečišťujících látek patřily k nejvyšším na světě. Proto bylo potřeba vytvořit environmentální legislativu, zejména se to týkalo nových zákonů o odpadech, ovzduší, ochraně přírody a krajiny a posuzování vlivů na životní prostředí. Nové zákony se zaměřily na zlepšení stavu životního prostředí co nejlepším způsobem a pokud možno co nejrychleji. Byl např. velmi přísný režim příhraničního pohybu odpadů nebo časově omezený provoz nebezpečných skládek odpadů. V tomto období vzniklo Ministerstvo životního prostředí a Česká inspekce životního prostředí. Zájem lidí o zlepšení životního prostředí stále narůstal a stav životního prostředí se zlepšoval.

Po zavedení legislativy v implementačním období byly postupně uzavřeny nevyhovující skládky odpadů, instalována koncová čistící zařízení u elektráren a dalších významných

zdrojů znečišťování a byly budovány čistírny vod a kanalizace. Stav ovzduší a vod se stále a rychle zlepšoval, ale zájem lidí o problematiku životního prostředí se pomalu snižoval. V roce 1995 byla schválena nová Státní politika životního prostředí, jejímž cílem bylo dosáhnout do roku 2005 kvality životního prostředí, které by se dalo srovnávat s tehdejší situací zemí Evropské unie.

Předvstupní období se zaměřuje především na přípravu vstupu ČR do Evropské unie. Téměř všechny právní předpisy byly nahrazeny novými a bylo zavedeno i několik nových předpisů, např. o obalech a obalových odpadech. V roce 1999 byla schválena další Státní politika životního prostředí, která byla posléz v roce 2001 aktualizována. Vývoj byl ovlivněn i reformou veřejné správy, kdy část kompetencí přešla na nově vzniklé kraje.

V evropském období jde o stabilizaci životního prostředí a průběžně se novelizuje a upravuje legislativa s ohledem na legislativu evropskou. Stav životního prostředí se zlepšuje, klesají celkové emise skleníkových plynů, snižuje se spotřeba vody a klesá i produkce nebezpečného odpadu. [31]

Ze Zprávy i Statistické ročenky vyplývá, že stav životního prostředí na území ČR se stále zlepšuje, ale v některých lokalitách je situace stále nedostatečná. Jedná se převážně o situaci v okolí města Ostravy, kde je kvalita ovzduší nevyhovující. Je to způsobeno převážně průmyslovou výrobou. Ke zlepšování životního prostředí slouží i výměna a modernizace vozového parku či obměna technologií, snižuje se spotřeba vody a i celkové množství vypouštěných odpadních vod. Ke zlepšení kvality vody dochází díky čištění odpadních vod. Pokud nedojde k určitým neočekávaným katastrofám, dá se předpokládat, že za určitých podmínek bude kvalita životního prostředí pozvolna růst.

2.2 Hodnocení kvality životního prostředí na regionální a místní úrovni

Základním dokumentem, který zabezpečuje regionální politiku a věnuje se i stavu a vývoji životního prostředí, je Strategie regionálního rozvoje ČR. Kvalita života v jednotlivých regionech se odvozuje od kvality životního prostředí a technické infrastruktury, která se zde nachází. Mezi prioritní oblasti ochrany životního prostředí podle Strategie regionálního rozvoje patří nakládání s odpadními vodami, nakládání s odpady, ochrana ovzduší a klimatu a ochrana přírodních hodnot krajiny a její udržitelné využívání.

Jedním z důležitých dokumentů, který poskytuje informace o životním prostředí na úrovni krajů, je Statistická ročenka zveřejněná na stránkách Českého statistického úřadu. Nejnovější Ročenka je dostupná za kalendářní rok 2013. Ve třetí části je rozebrán stav životního prostředí

za uplynulý rok. Jedná se například o vodovody a kanalizace pro veřejnou potřebu, emise základních znečišťujících látek do ovzduší, investice na ochranu životního prostředí podle kraje sídla investora a další. [25]

Práce se zaměřuje na Pardubice a suburbánní oblasti nacházející se v Pardubickém kraji, kde se od roku 2007 emise znečišťujících látek postupně snižují. Největší pokles je sledován u měrných emisí oxidu uhelnatého, který je emitován např. automobily nebo lokálními topeništi. I přes snížení emisí přetrvává zhoršená kvalita ovzduší v okrese Pardubice, protože je to území nacházející se nejbližší zdrojům znečištění. Ale i tak zde došlo k výraznému poklesu měrných emisí. [43]

Na nižších úrovních už neexistuje jednotný přístup o zpracování informací o životním prostředí. Jednotlivé úřady, jak vyžaduje zákon, poskytují informace jen na vyžádání. Některá města vydávají pravidelně ročenku o stavu životního prostředí, některá publikují informace o stavu životního prostředí ve shrnujících zprávách. [19]

Registr emisí základních znečišťujících látek spravuje Český hydrometeorologický ústav, který na vyžádání poskytne informace o jednotlivých obcích ČR. Pro emisní bilanci malých spalovacích zdrojů v domácnostech jsou podkladem údaje ze Sčítání lidu, domů a bytů. [41]

Kvalitu vody v Pardubickém kraji sleduje Krajská hygienická stanice Pardubického kraje se sídlem v Pardubicích. Jednou z náplní její práce je monitorovat vztah zdravotního stavu obyvatelstva a faktorů životního prostředí. Odbor hygieny obecné a komunální má na starosti například zásobování pitnou vodou a další. Potřebné analýzy a měření jim zajišťuje Zdravotní ústav se sídlem v Ústí nad Labem – Zkušební laboratoř Hradec Králové. [15]

Hodnocení životního prostředí slouží jako podklad pro budoucí nápravu jednotlivých složek. Sledování jednotlivých složek životního prostředí je důležité pro budoucí kroky, které lze v této oblasti dělat. Kvalita životního prostředí může významně ovlivňovat zdraví člověka a celé populace. V obcích se stále mění a utváří životní prostředí. Kvalitu životního prostředí ve městech ovlivňuje i úroveň hospodářství, technologický pokrok nebo národní politika. K nástrojům, které se nejčastěji využívají při hodnocení stavu kvality životního prostředí, patří indikátory.

3 INDIKÁTORY KVALITY ŽIVOTNÍHO PROSTŘEDÍ

Pro hodnocení stavu životního prostředí, a zda jsou naplňovány jednotlivé cíle a opatření, které jsou stanoveny v rámci politiky životního prostředí, slouží indikátory životního prostředí. Indikátor je ukazatel, který umožňuje odpovídat na důležité otázky týkající se nejen životního prostředí. Smyslem je poskytnout informace pro politické rozhodování, aby se mohly stanovit priority a směr politiky životního prostředí. Indikátory také mohou poskytnout odpovědi na otázky týkající se evropské nebo mezinárodní sféry ohledně životního prostředí a udržitelného rozvoje. [7]

Pro potřeby práce je nutné stanovit rozhodující ukazatele, které popisují stav a kvalitu životního prostředí v suburbánních oblastech Pardubic. V současné době existuje několik mezinárodně uznávaných sad indikátorů na místní úrovni. Vytváření vhodných indikátorových sad se věnuje řada světových a evropských iniciativ, které jsou součástí výzkumných programů EU. Například byly vytvořeny Společné evropské indikátory ECI, Urban audit, Cities 21 a další. K nejvyužívanější indikátorové sadě patří Společné evropské indikátory, které Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj (TIMUR) zavádí do měst a obcí v ČR. Indikátorová soustava ECI/TIMUR se stala ideovým základem pro indikátorovou sadu CIVITAS. Pro tuto práci byly vybrány některé ukazatele životního prostředí z indikátorové sady CIVITAS, protože jsou snadno použitelné na místní úrovni. [6]

Při hledání vhodné lokality pro bydlení by některé složky životního prostředí mohly mít větší či menší vliv na naše rozhodování. Jedna ze základních složek ovlivňující rozhodování je kvalita ovzduší, která má vliv na lidské zdraví. Další ze složek je zdroj vody a zejména kvalita pitné vody, která musí odpovídat různým hygienickým normám, protože jinak by mohla způsobovat různé zdravotní problémy. V neposlední řadě je podstatná i schopnost ekosystému vyrovnávat se s vlivy v daném území, kterou vyjadřuje koeficient ekologické stability.

3.1.1 Kvalita ovzduší

Jednou z nejdůležitějších složek životního prostředí pro člověka je ovzduší. Vzduch je nutný pro život a vše, co obsahuje, se dostává dovnitř těla a přímo působí na zdraví člověka. Proto se věnuje ochraně ovzduší velká pozornost na národním, evropském i mezinárodním stupni. V ČR bylo v devadesátých letech 20. století investováno velké množství finančních prostředků do snížení emisí, hlavně z velkých elektráren, a proto došlo v některých regionech k výraznému zlepšení kvality ovzduší. Avšak postupný nárůst průmyslu a dopravy, zvláště

po roce 2000, vyvolal opět zhoršení kvality ovzduší v ČR. Nepochybně k tomu přispívá i neodpovědné chování lidí, kteří k vytápění domácností používají nekvalitní paliva, v některých případech i komunální odpad a vypouští tak do ovzduší nebezpečné látky. [16]

Znečištění, které může ovlivňovat vegetaci, ekosystémy a lidské zdraví, se nazývá kvalita vnějšího ovzduší. Toto znečištění je způsobováno vypouštěním znečišťujících látek z různých zdrojů způsobené lidskou činností, např. se jedná o dopravu, spalování, průmyslovou výrobu a další. Po vypouštění ze zdroje jsou znečišťující látky přenášeny atmosférou, proto mohou ovlivňovat blízké, ale i vzdálenější oblasti. [16]

Základní právní normou upravující hodnocení a řízení kvality ovzduší je zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší. Na celém území ČR zajišťuje sledování kvality ovzduší Ministerstvo životního prostředí, které za určitých podmínek může pověřit jakoukoliv právnickou osobu sledováním kvality ovzduší. Celostátně jsou sledovány zdroje emitující do ovzduší znečišťující látky v rámci Registru emisí a zdrojů znečišťování ovzduší (REZZO). Za celou ČR je pověřen správou databáze REZZO Český hydrometeorologický ústav (ČHMÚ), který jej vede od roku 1993. [16]

Zdroje znečišťování se dělí na dvě hlavní kategorie – stacionární a mobilní zdroje znečišťování ovzduší.

Podle vlivu na životní prostředí se dále dělí na [26]:

- zvláště velké a velké zdroje znečišťování REZZO 1;
- střední zdroje znečišťování REZZO 2;
- malé zdroje znečišťování REZZO 3;
- mobilní zdroje znečišťování REZZO 4.

Jednotlivé kategorie se od sebe liší počtem zdrojů, způsobem evidence a sběrem dat. V případě zdrojů REZZO 1 a 2 se jedná o zařízení průmyslové výroby a energetiky. U zdroje REZZO 3 se jedná především o vytápění domácností a u kategorie REZZO 4 jde o emise z dopravy. U malých zdrojů znečišťování jsou podkladem údaje ze Sčítání lidu, domů a bytů. Pro emisní bilanci mobilních zdrojů jsou využívány data o spotřebě pohonných hmot a emisních faktorů. [12]

3.1.2 Kvalita vody, vodní hospodářství

Rozhodnutí o výběru vhodné lokality pro bydlení může ovlivňovat i zdroj vody, a především pitné vody. Ta patří k základním životním potřebám, a pokud její kvalita neodpovídá hygienickým potřebám, může způsobovat různé zdravotní problémy. Ke sledování stavu povrchových a pozemních vod slouží monitoring. Z výsledků monitoringu jsou v případě potřeby navržena opatření k dosažení dobrého stavu vod. Také slouží jako kontrola provedení schválených opatření. Na území ČR je většina vod monitorována v souladu se Směrnicí Evropského parlamentu a Rady 2000/60/ES ustavující rámec pro činnost Společenství v oblasti vodní politiky. „V případě povrchových vod se sleduje chemický stav (tzv. prioritní látky) a stav ekologický (biologické složky, hydromorfologie některé fyzikálně chemické a chemické parametry). U podzemních vod se sleduje stav kvantitativní a chemický.“ [13]

Díky snižování množství vypouštěných látek do vodních toků se postupně zlepšuje kvalita povrchových vod. Ale stále se na našem území nacházejí vodní toky, které patří k velmi znečištěným. Základním nástrojem pro hodnocení jakosti povrchových vod je klasifikace do pěti tříd jakosti podle normy ČSN 75 7221 a jsou následující [45]:

- *„I. třída neznečištěná voda – stav povrchové vody, který nebyl významně ovlivněn lidskou činností a při kterém ukazatele jakosti vody nepřesahují hodnoty odpovídající běžnému přirozenému pozadí v toku,*
- *II. třída mírně znečištěná voda – stav povrchové vody, který byl ovlivněn lidskou činností tak, že ukazatele jakosti vody dosahují hodnot, které umožňují existenci bohatého, vyváženého a udržitelného ekosystému,*
- *III. třída znečištěná voda – stav povrchové vody, který byl ovlivněn lidskou činností tak, že ukazatele jakosti vody dosahují hodnot, které nemusí vytvořit podmínky pro existenci bohatého vyváženého a udržitelného ekosystému,*
- *IV. třída silně znečištěná voda – stav povrchové vody, který byl ovlivněn lidskou činností tak, že ukazatele jakosti vody dosahují hodnot, které vytvářejí podmínky umožňující existenci pouze nevyváženého ekosystému,*
- *V. třída velmi silně znečištěná voda – stav povrchové vody, který byl ovlivněn lidskou činností tak, že ukazatele jakosti vody dosahují hodnot, které vytvářejí podmínky umožňující existenci pouze silně nevyváženého ekosystému.“*

Klasifikace jakosti vody se utváří pro každý ukazatel zvlášť a hodnocení ukazatele je rozčleněno do pěti skupin [8]:

- A – Obecné, fyzikální a chemické ukazatele,
- B – Specifické organické látky,
- C – Kovy a metaloidy,
- D – Mikrobiologické a biologické ukazatele,
- E – Radiologické ukazatele.

Pitná voda patří k základním životním potřebám člověka a ovlivňuje celé lidské tělo. Pro kvalitu pitné vody je důležité i její chemické složení, které je v každém zdroji vody trochu jiné. Vlastnosti pitné vody stanovuje vyhláška Ministerstva zdravotnictví č. 252/2004 Sb., kterou se stanoví hygienické požadavky na pitnou a teplou vodu a četnost a rozsah kontroly pitné vody. Jedna z věcí, která se pozoruje a měří je tvrdost vody. Ta souvisí s obsahem vápníku (Ca) a hořčíku (Mg) ve formě jejich solí přítomných ve vodě. Podle vyhlášky je doporučen u pitné vody limit celkové tvrdosti $0,9 - 5,0 \text{ mmol.l}^{-1}$ ². Ani příliš tvrdá voda nezpůsobí zdravotní potíže, ale je nevhodná pro vaření, mytí a praní. [23]

Podle tvrdosti bývají vody hodnoceny takto[4]:

- vody velmi měkké $0 - 0,7 \text{ mmol.l}^{-1}$
- vody měkké $0,7 - 1,5 \text{ mmol.l}^{-1}$
- vody středně tvrdé $1,5 - 2,3 \text{ mmol.l}^{-1}$
- vody dosti tvrdé $2,3 - 3,0 \text{ mmol.l}^{-1}$
- vody tvrdé $3,0 - 4,5 \text{ mmol.l}^{-1}$
- vody velmi tvrdé $4,5 - 9,0 \text{ mmol.l}^{-1}$
- vody mimořádně tvrdé nad $9,0 \text{ mmol.l}^{-1}$

Obsah vápníku má kladný vliv na chuť vody, ale na druhé straně způsobuje vodní kámen v potrubích. Hořčík i vápník působí pozitivně na lidský organismus. Proto pití vody z vodovodu je nejjednodušším zdrojem vápníku pro naše tělo.

² Jednotka molekulární (látkové) koncentrace

3.1.3 Koeficient ekologické stability

Míra ekologické stability urbanizovaného území hodnotí udržitelnost využití jednotlivých částí území obce. Je tak důležitou součástí kvality životního prostředí obce a i kvality života občanů v obci. [19]

Ekologická stabilita krajiny je schopnost systému odolávat vnějším rušivým vlivům vlastními autoregulačními mechanismy. Pomocí koeficientu ekologické stability se může kvantifikovat ekologická stabilita krajiny konkrétního katastrálního území. Jedná se o podíl ekologicky příznivých ploch a ploch, které zatěžují životní prostředí, tedy podíl ekologicky stabilních a nestabilních ekosystémů. [40] Do výpočtu hodnot koeficientu vstupují souhrnné výměry území z Českého úřadu zemědělského a katastrálního. Pro jednotlivé obce a města ČR jsou data k dispozici na Městské a obecní statistice ČSÚ. Výsledkem koeficientu ekologické stability je konkrétní číselný koeficient.

Mezi ekologicky stabilní území, která se nacházejí v čitateli vzorce, řadíme chmelnice, vinice, zahrady, ovocné sady, trvalé travní porosty, lesní půdu a vodní plochy. Do jmenovatele ekologicky nestabilní území řadíme ornou půdu, zastavěné plochy a ostatní. Ve vzorci se počítá s jednotlivými výměrami těchto druhů pozemků v daném území.

Hodnoty koeficientu ekologické stability pro jednotlivá území jsou shrnuty v následující tabulce.

Tabulka 1: Charakteristika území podle hodnot koeficientu

$KES \leq 0,10$	území s maximálním narušením přírodních struktur, základní ekologické funkce musí být intenzivně a trvale nahrazovány technickými zásahy
$0,11 < KES < 0,30$	území nadprůměrně využívaná se zřetelným narušením přírodních struktur, základní ekologické funkce musí být soustavně nahrazovány technickými zásahy
$0,31 < KES < 1,00$	území intenzivně využívané, zejména zemědělskou velkovýrobou, oslabení autoregulačních pochodů v ekosystémech způsobuje jejich značnou ekologickou labilitu a vyžaduje vysoké vklady dodatkové energie
$1,01 < KES < 2,99$	celkem vyvážená krajina, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami, důsledkem je nižší spotřeba energetických a materiálových vkladů
$3,00 < KES$	dosahuje přírodní a přírodně blízká krajina s výraznou převahou ekologicky stabilních struktur a nízkou intenzitou využívání krajiny člověkem

Zdroj:[11]

Čím vyšší je hodnota vypočteného ukazatele KES, tím větší je podíl travnatých vegetačních útvarů a menší podíl zásahů lidským činitelem. Proto vyšší hodnota KES udává pozitivnější situaci pro danou obec. Ale ani vysoká hodnota KES nezaručuje vysokou ekologickou stabilitu v krajině, pouze ukazuje vhodné podmínky pro její vytvoření. [10]

Koeficient ekologické stability relativně dobře vypovídá o souhrnné kvalitě prostoru v katastrálním území obcí. Pomocí KES je možné sledovat dlouhodobý vývoj ekologicky stabilních ploch ve správním území obce, města a jejich nejbližším okolí. Hodnota KES pomůže určit, jaká kvalita okolní krajiny se nachází kolem vybraného sídla. [20]

Jednotlivé indikátory, které je možné sledovat v oblasti životního prostředí, slouží především pro hodnocení stavu životního prostředí. Je to dobrý způsob, jak kontrolovat, zda jsou naplňovány jednotlivé cíle a opatření stanové v rámci politiky životního prostředí. Smyslem je dávat kvalitní podklady pro politické rozhodování. Jednotlivé hodnoty indikátorů, ať už se jedná o kvalitu vody či ovzduší, je možné srovnávat s doporučenými hodnotami, legislativními limity a umožňují i srovnání mezi státy, regiony nebo městy. Indikátory umožňují také sledovat pokrok v oblasti životního prostředí a zda jsou jednotlivé finanční prostředky věnovány této oblasti vynaloženy účelně. Mohou upozornit i na nové problémy v oblasti životního prostředí. Hodnocení stavu životního prostředí za pomoci indikátorů je přehledné a uživatelsky srozumitelné. [7]

4 BYDLENÍ JAKO NEJDŮLEŽITĚJŠÍ FUNKCE SÍDLA

Každé město či obec plní různé funkce, ať už se jedná o pracovní příležitosti, občanskou vybavenost či bydlení. Čím větší je město, tím více se v něm nachází funkcí a také jsou složitější vztahy mezi nimi. Mezi základní druhy funkcí z hlediska funkčního uspořádání patří bydlení, občanská vybavenost, výroba, rekreace, doprava a technická infrastruktura. Důležitá věc, která souvisí s funkcemi města, je i ochrana životního prostředí a zachování ekologické stability území. [36]

K nejstarším a nejdůležitějším funkcím ve městě patří bydlení. Každý člověk stráví v prostoru bydlení nejvíce svého času, proto je potřeba věnovat této funkci velkou pozornost. Souvisí to i s vysokými nároky na kvalitu bydlení a nároky na jeho úroveň. K bydlení je možné přiřadit tři základní funkce [36]:

- *„Biosociální funkce bydlení, která poskytuje:*
 - *ochranu člověka před nepříznivými vlivy přírody i nežádoucími vlivy civilizace;*
 - *zajišťování výživy;*
 - *prostor pro rodinný život a výchovu dětí v rodině;*
 - *prostor pro pasivní i aktivní odpočinek;*
 - *prostor pro osobní hygienu, péči o čistotu a zdraví.*
- *Socioekonomická funkce bydlení umožňuje:*
 - *navazovat sousedské vztahy a společenské kontakty;*
 - *přípravu na práci, studium, zvyšování kvalifikace;*
 - *intelektuální pracovní aktivity, drobné podnikání realizované v obytném prostředí.*
- *Sociokulturní, zájmová a rekreační funkce bydlení umožňuje:*
 - *zájmové aktivity, sportovně rehabilitační činnost, kulturní rozvoj.“*

Pro vývoj celé společnosti jsou důležité všechny uvedené funkce. Bydlení ovlivňuje lidský potenciál i jeho tvůrčí schopnosti. Je to prostředí, kde se člověk připravuje na budoucí pracovní či společenské uplatnění a dává mu pocit jistoty a bezpečí. Důležitým potenciálem pro vývoj společnosti je mladá generace, u které potřeba bydlení patří k základním

předpokladům pro založení rodiny. [36] Pro život si můžeme vybrat různé podoby bydlení, proto je následující kapitola věnována právě tomuto tématu.

4.1 Formy bydlení

V současné době si lze pro bydlení vybrat ze dvou základních typů bydlení, a to z bytových domů a bydlení v rodinném domě, které mohou být ve městech uspořádány do obytných souborů nebo čtvrtí. Možná je i situace, kdy je bytový dům v kombinaci s rodinnou výstavbou. [36]

Bytové domy podle vnitřního uspořádání je možné dále dělit na [38]:

- schodišťový dům – jednotlivé byty, které se uvnitř obytného domu nacházejí, jsou přístupné z vnitřního schodiště;
- věžový dům – jedná se o obdobu schodišťového domu, ale skládá se z více pater, proto je schodiště nahrazeno soustavou výtahů;
- chodbový dům – skládá se z jednotlivých bytů, které jsou přístupny z vnitřní chodby;
- pavlačový dům – určitá obdoba chodbového domu, ale vnitřní chodba je nahrazena vnější pavlačí;
- bytové domy zvláštního charakteru – jedná se o byty, kde se prolíná individuální rodinný dům s bytovým domem, např. viladomy nebo mezonetové domy.

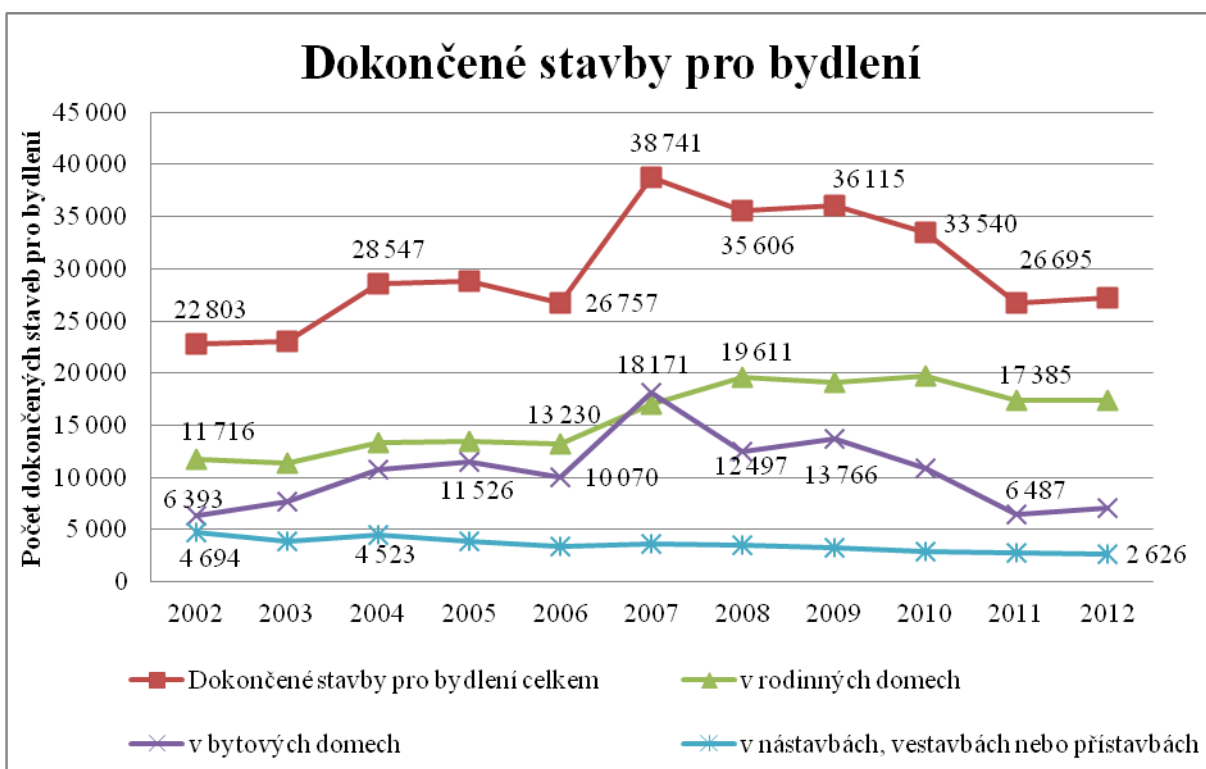
Rodinné domy slouží jako objekty pro individuální rodinné bydlení. Rodinné domy se dají rozdělit podle způsobu jejich řazení a dále se dají třídit podle toho, o jaký se jedná objekt rodinného bydlení. Podle způsobu řazení jednotlivých rodinných domů se dělí na zástavbu bodovou, řadovou, víceřadovou a kobercovou. [38]

Objekty rodinného bydlení se dají rozčlenit na [3]:

- izolovaný dům – většinou jde o dům, který má 1 až 3 patra;
- dvojdomek;
- čtyřdům;
- řadový dům – má 2 až 3 patra, je potřeba zajistit dostatečné oslunění vnitřních obytných prostor, které zajišťuje správná orientace k světovým stranám a jeho orientace je také závislá na poloze vůči přístupové motorové komunikaci;

- atriový dům – při stavbě je důležitá poloha atria, které je vhodné orientovat tak, aby bylo vhodné osvětlení obytných místností, např. na jih, půdorys atriového domu může mít různý tvar;
- terasový dům – navrhuje se na slunné místo a terén v mírném svahu.

Na následujícím grafu je vidět počet dokončených staveb pro bydlení v České republice. Dokončená stavba znamená, že byl příslušným stavebním úřadem vystaven kolaudační souhlas. Mezi stavby pro bydlení jsou započítány rodinné domy, bytové domy a jejich stavební úpravy v podobě nástavby, vestavby nebo přístavby bytu. Z grafu je patrné, že největší nárůst bytové výstavby byl v roce 2007. To je způsobeno především nárůstem produkce pozemního stavitelství, vývojem na trhu hypoték a úvěrů ze stavebního spoření. A trh se více zaměřoval na finanční podporu mladým manželům. Při velkém stavebním rozmachu byl v roce 2007 zaznamenán i nedostatek určitých stavebních materiálů, což vedlo ke skokovému růstu cen. Přetrvával i nedostatek pracovníků s potřebnou kvalifikací, a to vedlo ke zpoždění příprav a financování nových staveb. [32]

Obrázek 1: Graf popisující dokončené stavby pro bydlení v letech 2002 – 2012

Zdroj: upraveno podle [28]

5 SUBURBANIZACE

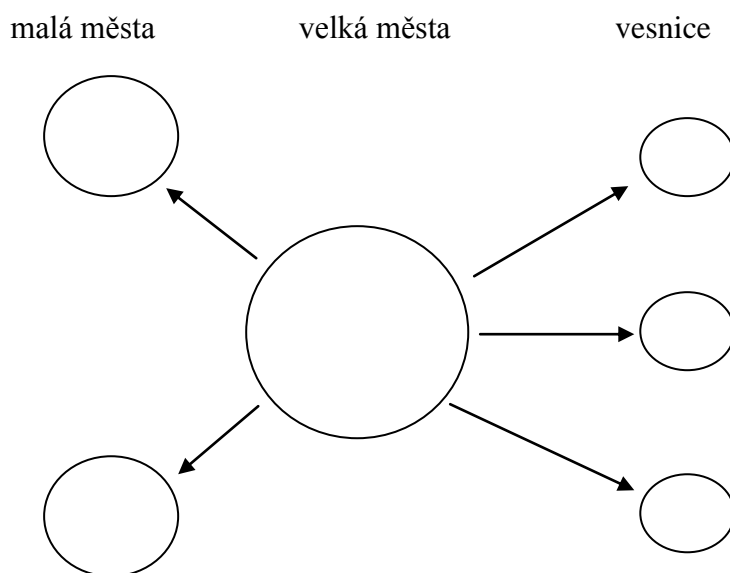
Na začátku této kapitoly je potřeba vysvětlit, co znamená pojem suburbanizace a z jakých slov se skládá. Pojem suburbanizace je odvozen z anglického slova suburb, neboli předměstí. Slovo „suburb“ je složeno z latinského základu „urbs“ znamenající město a „sub“, které se dá přeložit jako umístění vedle, za nebo před městem. Konkrétně proces suburbanizace znamená „přesun obyvatel, jejich aktivit a některých funkcí z jádrového města do zázemí.“ [33]

Tento proces rozšiřování území měst je možné zaznamenat u většiny měst ve vyspělých zemích, ale nalezneme jej i v historickém vývoji.

V globálním měřítku je možné se se suburbanizací potkat v období po 2. světové válce především v USA. Souvisí to s rozvojem automobilismu, kdy bylo možné vlastnit rodinný dům na venkově. „Vzniklé prostorové struktury nebyly ani vesnicí, ani městem. Byly pouhopouhou suburbií – noclehárnou stejných typových domů, kam a odkud se nebylo a není možno dostat jinak než automobilem.“ [39]

„Suburbanizace je fáze urbanizačního procesu, kdy stagnuje nebo ubývá počet obyvatel jádrového města a roste počet obyvatel v obcích příměstské zóny.“ [37]

Schéma suburbanizace je možné vidět na obrázku 2.

Obrázek 2: Schéma suburbanizace

Zdroj: [37]

Procesem suburbanizace vznikají nové výstavby, které jsou označovány jako satelitní městečka (suburbia), nákupní či průmyslové zóny. Podle převládající funkce lze lokality

rozdělit na dva druhy – rezidenční (obytná) a komerční (pracovní, obslužná). [33] Diplomová práce se soustředí především na zóny rezidenční suburbanizace. Rezidenční suburbanizace tedy znamená výstavbu nových objektů pro bydlení v zázemí města, které způsobuje postupný odliv lidí z jádrového města do nových rodinných nebo bytových domů v okolních obcích. Je to určitý proces, kdy se lidé z měst stěhují do klidnějších příměstských oblastí, např. kvůli lepšímu životnímu prostředí, využívají ale stále služby, které jim město nabízí a vyjíždějí do města za prací. Jde o typ suburbanizace, který patří mezi jeden z nejrozšířenějších. U rezidenční suburbanizace je možné nalézt mnoho forem, které se od sebe liší rozsahem nové výstavby, charakterem bydlení, lokalizací zástavby, architekturou i cenou domů. Pro příklad lze uvést následující typy rezidenční suburbanizace [5]:

- individuální výstavba na okrajích zastavěného území obce;
- kolonie rodinných domů přiléhající k zastavěnému území obce;
- samostatně stojící kolonie rodinných domů;
- samostatně stojící rodinný dům;
- uzavřená komunita.

Proces suburbanizace je vyvolán řadou faktorů, které se dají rozdělit na ekonomické, politické, sociální a další důvody [46]:

- Ekonomické faktory:
 - relativně trvalý růst bohatství společnosti;
 - významný rozdíl v cenách bytů ve městě a za městem;
 - dostupnost bankovních produktů podporujících individuální výstavbu.
- Sociální faktory:
 - růst podílu středních vrstev, které si mohou dovolit nákladnější bydlení mimo město a kterým město přestalo uspokojovat představu kvalitního bydlení;
 - touha lidí po kvalitnějším bydlení, obvykle po rodinném domku se zahradou;
 - významný podíl obyvatel v produktivním věku s vyššími příjmy si může dovolit nákladnější bydlení.

- Politické faktory:
 - preference vlastnického bydlení prostřednictvím státem podporovaného stavebního spoření a podporu úrokových dotací k hypotečním úvěrům bank;
 - růst tržního nájemného, což vede ke zhodnocení nemovitostí, a současně oslabuje roli nájemního bydlení;
 - restituční uvolnění množství půdy pro obchodování.
- Další faktory:
 - ekologické – představa o životě bez smogu a hluku, s nižší hustotou zalidnění;
 - bezpečnostní – obava z vyšší kriminality ve městech a pocit menšího ohrožení dětí a narušení rodinného života v suburbii;
 - zdravotní – touha po životě ve zdravějším prostředí, s nižší mírou stresu, blíže k přírodě.

S procesem suburbanizace úzce souvisí i migrace, u které se dá předpokládat, že je základem procesu suburbanizace. Pro sledování nových rezidenčních lokalit lze využít data z Českého statistického úřadu o migraci a dokončených bytech. Definice migrace říká, že *„migrace je prostorové přemísťování osob přes libovolné hranice (zpravidla administrativní), spojené se změnou místa bydliště na dobu kratší či delší, případně natrvalo. Jde tedy o geografickou nebo územní mobilitu.“* [37] Pojem migrace může pro každou zemi mít trochu jiný význam. V České republice je migrace definována jako *„změna trvalého pobytu přes hranice určité administrativní jednotky, zpravidla obce.“* [37] Migraci lze nahradit slovem stěhování. Pro proces suburbanizace je dobré vymezit několik typů migrace. Podle toho, kam směřuje migrační pohyb, lze rozlišit emigraci a imigraci.

Objem migrace neboli hrubá migrace je součtem přistěhovalých (hrubá imigrace) a vystěhovalých (hrubá emigrace) z dané územní jednotky za určité časové období, většinou za jeden kalendářní rok. Na druhé straně rozdíl mezi počtem přistěhovalých a počtem vystěhovalých se nazývá čistá migrace či migrační saldo. Hodnota čisté migrace může vyjít buď kladně, nebo záporně. Kladná hodnota znamená, že počet přistěhovalých je vyšší než počet vystěhovalých, jedná se tedy o čistou imigraci čili migrační přírůstek. V případě záporné hodnoty se jedná o migrační úbytek a tedy počet vystěhovalých je větší než počet přistěhovalých. [37]

Dalšími typy migrace, které mohou mít vliv na suburbanizaci, je kyvadlová migrace a suburbánní migrace. Kyvadlová migrace představuje v pravidelně se opakujících intervalech buď denně, nebo týdně územní pohyby mezi místem trvalého bydliště a místem pracoviště nebo školy. Suburbánní migrace je situace, kdy vnitroměstské dojíždění je nahrazeno dojížděním za hranice města, kde se uskutečňuje jedna z důležitých funkcí – bydlení. [37]

Již na začátku 20. století proces suburbanizace zasáhl prostředí kolem velkých českých měst. Ale až od druhé poloviny 90. let 20. století se významným způsobem objevuje rozvoj nových oblastí v zázemí měst. Tento proces trvá až do současnosti. [33]

5.1 Dopady suburbanizace v obcích České republiky

V rozvoji jednotlivých suburbánních oblastí a ve způsobu, jak jsou rozmístěny nové výstavby, se nachází určitá nerovnoměrnost. Většinou dochází k výstavbě v příhodných lokalitách podél dopravních komunikací nebo v blízkosti větších sídel s rozvinutou infrastrukturou. Rozvoj suburbánních oblastí s sebou nese určité pozitivní i negativní dopady na život celého městského regionu. [18]

Dopady suburbanizace bývají zpravidla hodnoceny negativně z důvodu, že je většinou vnímána jako riziko pro krajinu i společnost. Sledovat dopady suburbanizace je možné z několika pohledů, např. sociálního, ekonomického a environmentálního. V tabulce 2 jsou shrnuta pozitiva a negativa sociálního a funkčního prostředí. [34]

Tabulka 2: Důsledky suburbanizace

		SUBURBANIZÉR	CÍLOVÁ OBEC	MĚSTSKÝ REGION
Fyzické (a funkční) prostředí	+	<ul style="list-style-type: none"> • Lepší životní prostředí • Rodinný domek za městem • Prestiž spojená s vlastnictvím domu 	<ul style="list-style-type: none"> • Zlepšení technické infrastruktury (inženýrské sítě, dopravní komunikace) • Vyšší příjmy obce 	
	-	<ul style="list-style-type: none"> • Více času v dopravě (nutnost použití auta, špatná obslužnost hromadnou dopravu) • Špatná občanská vybavenost 	<ul style="list-style-type: none"> • Narušení urbanistické struktury architektonického rázu (např. uniformní nebo elektrická architektura) • Nedostatek veřejného prostoru • Nedostatečná kapacita technické infrastruktury (např. čistírna, rozvodna) a občanské vybavenosti (např. školy, školky) 	<ul style="list-style-type: none"> • Prostorové rozpínání a rozvolňování městského regionu • Energetická a materiální náročnost na budování technické infrastruktury • Změny ve využití krajiny (méně ploch pro zemědělské a rekreační využití) • Narušení rázu venkovské krajiny • Nárůst individuální automobilové dopravy (dopravní zácpy)
Sociální prostředí	+	<ul style="list-style-type: none"> • Život v lokalitě obývané sociálně silnějšími skupinami • Větší bezpečí 	<ul style="list-style-type: none"> • Přejít mladších, vzdělanějších a bohatších obyvatel • Zvýšená politická participace • Populační růst obce 	
	-	<ul style="list-style-type: none"> • Izolovanost některých skupin (zelené vdovy, teenageři) 	<ul style="list-style-type: none"> • Riziko konfliktů mezi původními a novými rezidenty (odlišný sociální status a životní styl) • Nepřihlašování trvalého bydliště nových rezidentů v obci • V nových suburbiích chybí místa k setkávání (veřejné prostory, hospody apod.) 	<ul style="list-style-type: none"> • Pokles sociálního statusu ve zdrojových lokalitách (sídlíště, vnitřní město)

Zdroj: [18]

5.1.1 Hodnocení kvality obytné funkce města

Existuje řada faktorů, které mohou ovlivňovat více či méně kvalitu bydlení ve městě. Mnoho faktorů bude hrát svou roli i při rozhodování o výběru vhodné lokality pro bydlení. Může se jednat o čistotu ovzduší, vzdálenost do centra města, bezproblémové parkování, dopravní spojení městskou hromadnou dopravou do centra, hluková zátěž či vzdálenost do zaměstnání. Každá generace má také jiné potřeby. Pro mladé rodiny bude možná prioritou dostupnost mateřských nebo základních škol, pro starší generace to může být lékař nebo dostupnost obchodu s potravinami.

Dostupnost veřejných prostranství a služeb je považována za jeden ze základních ukazatelů kvalitního života v obci. Pokud se základní služby vyskytují v blízkosti bydliště, snižují se tím i náklady na cestování. Z tohoto důvodu byl v práci pro hodnocení kvality obytné funkce města zvolen ukazatel URB3 – Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb z Indikátorové sady CIVITAS.

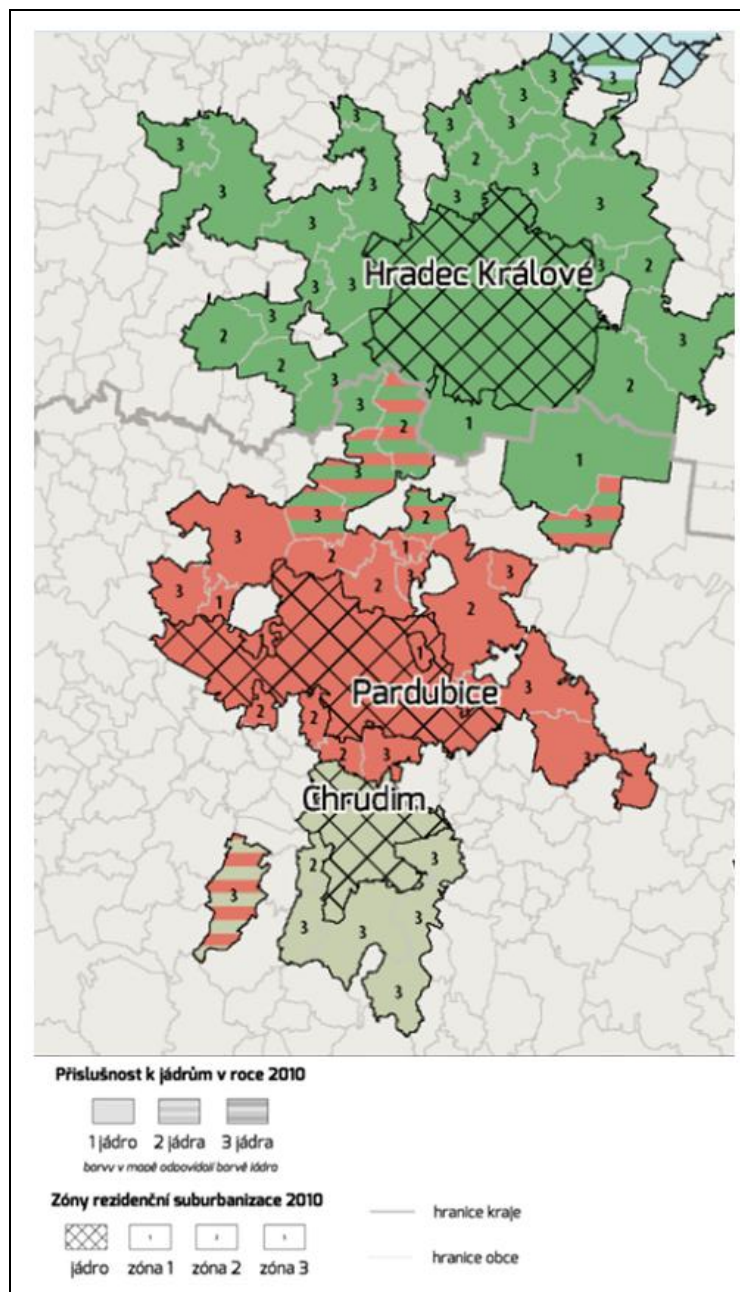
Indikátorová sada CIVITAS je systémem indikátorů udržitelného rozvoje pro sledování rozdílů v regionálním vývoji snadno využitelný na místní úrovni. Systém propojuje čtyři oblasti, a to oblast územní (urbanistickou), ekonomickou, environmentální a sociální. Propojeny jsou takovým způsobem, aby dokázaly co nejlépe odhalit rovnováhu či nerovnováhu fungování jednotlivých složek života v obci. Ukazatel URB3 – dostupnost místních veřejných prostranství a služeb, který znázorňuje přístup občanů k veřejným prostranstvím a jiným základním službám. Zahrnuje v sobě základní veřejná prostranství a služby, které by se měly vyskytovat v obci. Jsou to [35]:

- veřejné parky, zahrady či otevřená prostranství;
- hřiště ať už dětská či volně přístupná;
- prodejny potravin;
- zastávky veřejné dopravy;
- mateřské školy;
- základní školy;
- zdravotní služby společně – všeobecné lékařství, praktické lékařství, pediatrie, gynekologie a porodnictví;
- nádoby na separovaný odpad.

Pro ukazatel je i důležitá metodika, která se použije pro jeho zjišťování. Pro malé obce se data zjišťují z veřejně přístupných databází, např. Český statistický úřad, a hodnotí se pouze, zda se daný jev v obci vyskytuje či nikoliv. Pro malá a středně velká města se využívá geografického informačního systému a jednotlivé vrstvy, které jsou potřeba pro výpočet indikátorů, je nutné získat od jednotlivých správců dat. [35]

Obrázek 4 zobrazuje zóny rezidenční suburbanizace v roce 2010, které určila urbánní a regionální laboratoř. Suburbánní oblast byla nejprve vymezena v roce 2007, kam patřilo 14 obcí a 3 města. Ale v roce 2010 vznikly nové suburbánní oblasti, a to v obci Černá u Bohdanče a Choteč.

Obrázek 4: Zóny rezidenční suburbanizace Pardubic v roce 2010

Zdroj:[24]

Za obce s rezidenční suburbanizací jsou považovány takové obce, ve kterých se vykytuje vysoká intenzita bytové výstavby a také vysoká intenzita přistěhování z jádrového města. Jsou vymezeny tři suburbánní zóny podle intenzity probíhajícího procesu. V tabulce je možné vidět podrobné vymezení oblastí.

Tabulka 3: Vymezení zón suburbanizace Pardubic za rok 2007 a 2010

Název	Vymezení 2007		Vymezení 2010			
	Zóna	Typ suburbia	Zóna	Počet jader	Jádro 1	Jádro 2
Černá u Bohdanče	zona4p	bez_byt	zona1	1	Pardubice	
Dašice	zona3	30_Pardubice	zona3	1	Pardubice	
Dříteč	zona3	30_Pardubice	zona2	2	Pardubice	Hradec Králové
Choteč			zona3	1	Pardubice	
Lázně Bohdaneč	zona3	30_Pardubice	zona3	1	Pardubice	
Mikulovice	zona2	30_Pardubice	zona2	1	Pardubice	
Moravany	zona3	30_Pardubice	zona3	1	Pardubice	
Němčice	zona1	30_Pardubice	zona1	1	Pardubice	
Ostřešany	zona3	30_Pardubice	zona3	1	Pardubice	
Ráby	zona3	30_Pardubice	zona3	1	Pardubice	
Sezemice	zona2	30_Pardubice	zona2	1	Pardubice	
Spojil	zona1	30_Pardubice	zona1	1	Pardubice	
Srch	zona2	30_Pardubice	zona2	1	Pardubice	
Srnojedy	zona1	30_Pardubice	zona1	1	Pardubice	
Staré Hradiště	zona2	30_Pardubice	zona2	1	Pardubice	
Staré Jesenčany	zona3	30_Pardubice	zona2	1	Pardubice	
Starý Mateřov	zona2	30_Pardubice	zona2	1	Pardubice	
Stéblová	zona3	30_Pardubice	zona3	2	Pardubice	Hradec Králové
Živanice	zona3	30_Pardubice	zona3	1	Pardubice	

Zdroj: upraveno podle [24]

Vymezení 2007 [25]

- zóna – příslušnost k zóně rezidenční suburbanizace nebo jádru (v roce 2007);
- typ suburbia – jádrové město (u zón 1-3), resp. důvod pro zařazení obce do zóny 4p (v roce 2007);
- 2 jádra – jádrová města v případě, že suburbium získávalo obyvatele přistěhováním ze dvou různých měst (v roce 2007).

Vymezení 2010 [25]

- zóna – příslušnost k zóně rezidenční suburbanizace nebo jádru (v roce 2010);
- počet jader – počet měst odkud se do suburbia stěhovali obyvatelé (v roce 2010);
- jádro 1 – jádrové město přistěhování s největším proudem migrantů (v roce 2010);
- jádro 2 – jádrové město přistěhování s druhým největším proudem migrantů (v roce 2010).

Cílem práce je zkoumání vlivu kvality životního prostředí na obytnou funkci sídel v suburbánních oblastech Pardubic. Obecně lze uvažovat, že lidé budou upřednostňovat lokality s kvalitnějším životním prostředím. V další části se práce proto bude zabývat hledáním odpovědi na otázku, zda existuje určitá závislost mezi kvalitou životního prostředí a funkcí bydlení. Výsledkem bude potvrzení, případně vyvrácení této hypotézy.

Indikátory, kterými lze sledovat obytnou funkci v obcích, jsou celkový počet obyvatel, migrační saldo, počet dokončených bytů (ve většině případů se jedná pouze o byty v rodinných domech) a dostupnost veřejných prostranství a služeb.

V kvalitě životního prostředí bude sledován koeficient ekologické stability za rok 2002 a 2012. Zdrojem vody skupinového vodovodu Pardubice jsou úpravna vody Hrobice a jímací území Nemošice. Určité množství vody je přejímáno i ze skupinového vodovodu Chrudim. Dodavatel pitné vody je povinen podle zákona dodržovat hygienické požadavky na pitnou vodu a sledovat její kvalitu. Tvrdost vody ve všech zkoumaných obcích se v dlouhodobém průměru rovná hodnotě $2,96 \text{ mmol.l}^{-1}$, jedná se tedy o vody dosti tvrdé. Indikátor kvality vody bude z hodnocení vypuštěn, protože normy pro kvalitu musí být podle zákona dodržovány a oba zdroje je dodržují. V oblasti kvality ovzduší se bude vycházet z hodnot emisí a zdrojů znečišťujících ovzduší REZZO 1-3, kde jsou zařazeny tuhé znečišťující látky (TZL), oxidy dusíku (NO_x) a oxidu uhelnatého (CO), který je emitován z lokálních topenišť.

Hodnoty oxidu siřičitého jsou z celkového hodnocení pro účel práce vypuštěny, protože v dnešní době dochází ve značné míře k procesům odsiřování.

U emisí základních znečišťujících látek jednotlivých obcí byl zdrojem dat dokument od Českého hydrometeorologického ústavu. [21] Počet obyvatel a katastrální výměra jednotlivých obcí za rok 2014 je z veřejné databáze ČSÚ. [2] Pro způsob vytápění jednotlivých bytů, byly data z Českého hydrometeorologického ústavu. [21] Počty bytů s jednotlivými způsoby vytápění za rok 2002 a 2012 jsou součástí přílohy.

6.1 Černá u Bohdanče

Obec Černá u Bohdanče se nachází severozápadním směrem od Pardubic. Počet obyvatel k 1.1.2014 je 408. V současné době se v obci pokračuje s rozšiřováním lokality pro výstavbu nových domů. Rozšiřováním lokalit se snaží až zdvojnásobit počet obyvatel. Od roku 2001 má Černá u Bohdanče zajištěnou dopravní obslužnost díky městské hromadné dopravě z jádrového města Pardubice. Celková rozloha katastrálního území Černá u Bohdanče je 265 ha.

Tabulka 4: Základní údaje o obci Černá u Bohdanče

Rok	Počet přistěhovalých	Počet vystěhovalých	Migrační saldo	Celkový počet obyvatel	Počet dokončených bytů
2000	11	0	11	253	-
2001	2	4	-2	251	-
2002	9	4	5	255	0
2003	8	4	4	261	0
2004	11	2	9	271	1
2005	15	8	7	277	1
2006	6	12	-6	270	2
2007	9	4	5	275	1
2008	9	5	4	279	2
2009	11	3	8	285	2
2010	20	2	18	306	40
2011	48	8	40	342	7
2012	43	5	38	382	8
2013	41	15	26	408	-

Zdroj: zdroj dat [2]

Děti z obce mají možnost navštěvovat mateřskou školu či základní školu v sousedním městě Lázně Bohdaneč nebo v Pardubicích. Do obou měst dojíždí městská hromadná doprava. Lékařské služby mohou také využívat v obou zmíněných městech.

Tabulka 5: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Černá u Bohdanče

Téma	Dostupnost v obci [ano/ne]
1 veř. prostranství rekr. a obytná > 5000m ²	ne
2 hřiště	ano
3 prodejny potravin	ne
4 zastávky veřejné dopravy	ano
5 mateřské školy	ne
6 základní školy	ne
7 zdravotní služby společně	
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	ne
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	ne
8 nádoby na separovaný odpad	
<i>kontejnery na papír</i>	ano
<i>kontejnery na plasty</i>	ano
<i>kontejnery na sklo</i>	ano

Zdroj: vlastní zpracování

KES se od roku 2002 zlepšil. Celkově se KES obce Černé u Bohdanče stále pohybuje v hodnotách, kde se nachází území nadprůměrně využívané a jsou narušeny přírodní struktury. Svou hodnotou se Černá u Bohdanče řadí na 28. místo z celého ORP Pardubice a na 9. místo z obcí patřících do zóny rezidenční suburbanizace Pardubic. Hodnoty tuhých znečišťujících látek a oxidu siřičitého klesly, zatímco hodnoty oxidů dusíku a oxidu uhelnatého se zvýšily. Změnil se i způsob, jakým lidé vytápějí své byty. V roce 2002 i 2012 převažuje vytápění domácností zemním plynem, ale v roce 2012 přibylo i domácností, které k vytápění bytu používají elektřinu či dřevo. V porovnání s ostatními obcemi se Černá u Bohdanče nachází na 12. místě v ORP Pardubice a na 2. nejlepším místě z obcí rezidenční suburbanizace.

Tabulka 6: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Černá u Bohdanče

	KES	TZL [t/rok]	SO₂ [t/rok]	NO_x [t/rok]	CO [t/rok]
rok 2002	0,27	0,1653	0,1672	0,2248	2,1625
rok 2012	0,29	0,1435	0,1223	0,3035	3,3894

Zdroj: zdroj dat [21]

6.2 Dašice

Město Dašice leží asi 10 km východně od Pardubic. Počet obyvatel k 1.1.2014 je 2 262. K městu Dašice patří části Malolánské, Velkolánské, Prachovice, Zminný a Pod Dubem. Obec Pod Dubem patří do katastrálního území Zminný a vznikla v letech 2003 – 2004. Jedná se o satelitní městečko, které se nachází 4,5 km západně od Dašic. Celková rozloha katastrálního území Dašic je 1 772,7 ha.

Tabulka 7: Základní údaje o Dašicích

Rok	Počet přistěhovalých	Počet vystěhovalých	Migrační saldo	Celkový počet obyvatel	Počet dokončených bytů
2000	36	27	9	1802	-
2001	51	27	24	1768	-
2002	48	36	12	1777	7
2003	64	38	26	1797	0
2004	85	32	53	1847	5
2005	236	66	170	2021	31
2006	367	127	240	2252	10
2007	394	194	200	2473	8
2008	327	153	174	2651	18
2009	173	207	-34	2621	13
2010	141	167	-26	2619	6
2011	87	125	-38	2387	8
2012	81	161	-80	2305	6
2013	89	140	-51	2262	-

Zdroj: zdroj dat [2]

Město nabízí svým obyvatelům různá veřejná prostranství a služby. Základní škola, která se zde nachází, slouží žákům 1. až 9. třídy. Městská hromadná doprava Pardubice obsluhuje zastávky v obci Pod Dubem a Zminný. Město Dašice má přímé spojení s Pardubicemi pomocí linkové autobusové dopravy. Většina z uvedených služeb se nachází pouze přímo v Dašicích.

Tabulka 8: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v Dašicích

Téma	Dostupnost v obci [ano/ne]
1 veř. prostranství rekr. a obytná > 5000m ²	ano
2 hřiště	ano
3 prodejny potravin	ano
4 zastávky veřejné dopravy	ano
5 mateřské školy	ano
6 základní školy	ano
7 zdravotní služby společně	
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	ano
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	ano
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	ano
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	ne
8 nádoby na separovaný odpad	
<i>kontejnery na papír</i>	ano
<i>kontejnery na plasty</i>	ano
<i>kontejnery na sklo</i>	ano

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnota koeficientu ekologické stability se od roku 2002 nezměnila. Dašice patří do území, které je nadprůměrně využíváno, jsou narušeny přírodní struktury a základní ekologické funkce musí být soustavně nahrazovány technickými zásahy. V porovnání s ostatními obcemi se Dašice nacházejí na 41. místě v ORP Pardubice a na 14. místě z obcí patřících do suburbánní oblasti Pardubic. Jednotlivé hodnoty emisí základních znečišťujících látek se od roku 2002 zlepšily. Lidé při vytápění svých bytů upouští od uhlí a přecházejí na jiný způsob vytápění, např. tepelná čerpadla nebo zemní plyn. Co se týče znečištění ovzduší, patří Dašice k nejhorším ze všech obcí suburbánní oblasti Pardubic. V ORP Pardubice se řadí na 52. místo.

Tabulka 9: Indikátory životního prostředí za rok 2002a 2012 v Dašicích

	KES	TZL [t/rok]	SO₂ [t/rok]	NO_x [t/rok]	CO [t/rok]
rok 2002	0,14	6,8220	24,1652	10,1912	56,0513
rok 2012	0,14	2,4591	4,0645	2,9769	37,4783

Zdroj: zdroj dat [21]

6.3 Dříteč

Obec Dříteč se nachází asi 8 km od Pardubic. Společně s obcí Stěblová patří k typu suburbia se dvěma jádry. Počet obyvatel k 1.1.2014 je 407 a celková rozloha katastrálního území Dříteč je 536,3 ha. V následující tabulce je vidět vývoj počtu obyvatelstva, migrační saldo a počet dokončených bytů v obci.

Tabulka 10: Základní údaje o obci Dříteč

Rok	Počet přistěhovalých	Počet vystěhovalých	Migrační saldo	Celkový počet obyvatel	Počet dokončených bytů
2000	2	0	2	229	-
2001	16	2	14	246	-
2002	18	3	15	261	0
2003	10	3	7	269	2
2004	14	3	11	282	5
2005	31	12	19	303	10
2006	25	5	20	322	6
2007	24	4	20	342	2
2008	21	11	10	354	3
2009	27	8	19	382	3
2010	13	7	6	388	6
2011	10	7	3	397	2
2012	15	6	9	412	4
2013	7	13	-6	407	-

Zdroj: zdroj dat [2]

Základní škola, která se zde nachází, je pro žáky 1. až 5. třídy. Sídlí v jedné budově spolu s mateřskou školou. Zdravotní služby mohou občané obce využívat v krajských městech Pardubice a Hradec Králové. Místo kontejnerů na separovaný odpad mají občané Dříteče k dispozici pytle na plasty, nápojové kartony a papír, které získávají zadarmo. Svoz tříděného odpadu je 2x do měsíce.

Tabulka 11: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Dříteč

Téma	Dostupnost v obci [ano/ne]
1 veř. prostranství rekr. a obytná > 5000m ²	ne
2 hřiště	ano
3 prodejny potravin	ano
4 zastávky veřejné dopravy	ano
5 mateřské školy	ano
6 základní školy	ano
7 zdravotní služby společně	
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	ne
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	ne
8 nádoby na separovaný odpad	
<i>kontejnery na papír</i>	ne
<i>kontejnery na plasty</i>	ne
<i>kontejnery na sklo</i>	ne

Zdroj: vlastní zpracování

Koeficient se od roku 2002 zlepšil, ale celkově se Dříteč stále nachází v území, které je nadprůměrně využíváno. Jsou zde zřetelně narušeny přírodní struktury a základní ekologické funkce musí být soustavně nahrazovány technickými zásahy. V porovnání s ostatními obcemi ORP Pardubice se Dříteč nachází na 39. místě a na 13. místě v porovnání s obcemi v suburbánní oblasti Pardubic. Co se týče způsobu vytápění bytů, tak oproti roku 2002 stoupl počet bytů, které jsou vytápěny zemním plynem, dřevem a tepelnými čerpadly. V kvalitě ovzduší se Dříteč nachází na 24. místě z obcí v ORP Pardubice a na 8. místě v zónách rezidenční suburbanizace Pardubic.

Tabulka 12: Indikátory kvality životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Dříteč

	KES	TZL [t/rok]	SO₂ [t/rok]	NO_x [t/rok]	CO [t/rok]
rok 2002	0,18	0,1377	0,0531	0,2387	4,5378
rok 2012	0,19	0,1203	0,2501	1,2270	6,0881

Zdroj: zdroj dat [21]

6.4 Choteč

Obec Choteč se nachází asi 10 km severozápadně od Pardubic. Počet obyvatel v obci k 1.1.2014 je 320. Celková katastrální výměra území je 414,8 ha. V tabulce je znázorněn vývoj počtu obyvatelstva, migrační saldo a celkový počet dokončených bytů.

Tabulka 13: Základní údaje o obci Choteč

Rok	Počet přistěhovalých	Počet vystěhovalých	Migrační saldo	Celkový počet obyvatel	Počet dokončených bytů
2000	50	9	41	266	-
2001	5	8	-3	271	-
2002	5	11	-6	266	0
2003	14	5	9	278	4
2004	9	6	3	284	3
2005	21	17	4	283	2
2006	17	7	10	292	3
2007	15	9	6	300	3
2008	9	5	4	307	3
2009	10	3	7	319	5
2010	9	3	6	328	2
2011	7	14	-7	321	2
2012	6	9	-3	319	3
2013	17	16	1	320	-

Zdroj: zdroj dat [2]

Do obce jezdí přímé spojení z Pardubic, a to linkovou autobusovou dopravou. Mateřskou školu a základní školu je možné navštěvovat buď v Pardubicích, Sezemicích nebo dalších okolních obcích.

Tabulka 14: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Choteč

Téma	Dostupnost v obci [ano/ne]
1 veř. prostranství rekr. a obytná > 5000m ²	ne
2 hřiště	ne
3 prodejny potravin	ano
4 zastávky veřejné dopravy	ano
5 mateřské školy	ne
6 základní školy	ne
7 zdravotní služby společně	
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	ne
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	ne
8 nádoby na separovaný odpad	
<i>kontejnery na papír</i>	ano
<i>kontejnery na plasty</i>	ano
<i>kontejnery na sklo</i>	ano

Zdroj: vlastní zpracování

KES se od roku 2002 zlepšil, ale Choteč se stále nachází v území nadprůměrně využívaném se zřetelným narušením přírodních struktur a základní ekologické funkce musí být soustavně nahrazovány technickými zásahy. Svou hodnotou KES se obec nachází na 7. místě z obcí patřících do rezidenční suburbanizace Pardubic. Pro vytápění bytů obyvatelé využívají více zemního plynu, uhlí a dřeva, na druhé straně klesl počet bytů, které jsou vytápěné elektřinou. Kvalitou ovzduší se Choteč tak řadí na 4. místo z obcí suburbánní oblasti Pardubic a na 16. místo z obcí ORP Pardubice.

Tabulka 15: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Choteč

	KES	TZL [t/rok]	SO₂ [t/rok]	NO_x [t/rok]	CO [t/rok]
rok 2002	0,22	0,0548	0,0496	0,1562	0,8715
rok 2012	0,30	0,2065	0,1539	0,2598	5,5254

Zdroj: zdroj dat [21]

6.5 Lázně Bohdaneč

Město Lázně Bohdaneč je jediným lázeňským místem, které se nachází v Pardubickém kraji. Leží asi 10 km západně od Pardubic. K 1.1.2014 má město 3 383 obyvatel a jeho katastrální výměra je 2 178,7 ha. V územním plánu je jedním z cílů zastavení procesu suburbanizace a posílení role centra města.

Tabulka 16: Základní údaje o Lázních Bohdaneč

Rok	Počet přistěhovalých	Počet vystěhovalých	Migrační saldo	Celkový počet obyvatel	Počet dokončených bytů ³
2000	89	76	13	3172	-
2001	223	77	146	3236	-
2002	103	76	27	3278	39
2003	69	86	-17	3274	30
2004	89	75	14	3280	2
2005	115	116	-1	3289	7
2006	79	103	-24	3277	1
2007	114	89	25	3302	3
2008	148	120	28	3348	14
2009	123	93	30	3392	11
2010	109	83	26	3414	10
2011	99	114	-15	3365	52
2012	109	131	-22	3355	8
2013	135	112	23	3383	-

Zdroj: zdroj dat [2]

Město Lázně Bohdaneč má dobrou dopravní dostupnost do měst Hradec Králové a Pardubic. Z jádrového města Pardubice jsou zajištěny pravidelné spoje městské hromadné dopravy. Žáci základní školy mohou navštěvovat 1. až 9. třídu v tomto městě. Pro obyvatele a návštěvníky města je k dispozici lázeňský park, který je otevřen po celý den.

³ V roce 2002 a 2003 se jedná o dokončené byty v rodinných i v bytových domech.

Tabulka 17: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v Lázních Bohdaneč

Téma	Dostupnost v obci [ano/ne]
1 veř. prostranství rekr. a obytná > 5000m ²	ano
2 hřiště	ano
3 prodejny potravin	ano
4 zastávky veřejné dopravy	ano
5 mateřské školy	ano
6 základní školy	ano
7 zdravotní služby společně	
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	ano
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	ano
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	ano
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	ano
8 nádoby na separovaný odpad	
<i>kontejnery na papír</i>	ano
<i>kontejnery na plasty</i>	ano
<i>kontejnery na sklo</i>	ano

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnota koeficientu ekologické stability se od roku 2002 mírně zlepšila a patří k nejlepším ve sledovaných obcích i v ORP Pardubice. Jedná se o území, kde je celkem vyvážená krajina, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami, důsledkem je nižší spotřeba energetických a materiálových vkladů. Přestože se kvalita ovzduší zlepšila, stále se řadí na 16. místo z obcí rezidenční suburbanizace a až na 51. místo z celého ORP Pardubice. Změnil se i způsob jakým lidé vytápějí své byty. Snížil se počet bytů vytápěných zemním plynem, elektřinou a uhlím. Naopak stoupl počet vytápěných bytů dálkově, dřevem a tepelnými čerpadly.

Tabulka 18: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v Lázních Bohdaneč

	KES	TZL [t/rok]	SO₂ [t/rok]	NO_x [t/rok]	CO [t/rok]
rok 2002	1,51	1,7877	1,7210	2,5249	26,0026
rok 2012	1,52	0,9714	0,7971	2,2098	22,7597

Zdroj: zdroj dat [21]

6.6 Mikulovice

Obec Mikulovice se nachází asi 4 km na jih od Pardubic. Počet obyvatel k 1.1.2014 je 1 141. Správní území obce se skládá ze dvou obcí a to Mikulovice a Blato. Katastrální výměra území je 344,3 ha.

Tabulka 19: Základní údaje o obci Mikulovice

Rok	Počet přistěhovalých	Počet vystěhovalých	Migrační saldo	Celkový počet obyvatel	Počet dokončených bytů
2000	18	5	13	799	-
2001	11	7	4	797	-
2002	35	18	17	812	4
2003	46	10	36	846	12
2004	21	31	-10	837	5
2005	47	15	32	869	7
2006	40	26	14	881	4
2007	52	17	35	915	2
2008	70	18	52	972	28
2009	112	17	95	1075	18
2010	51	25	26	1093	21
2011	68	24	44	1121	13
2012	43	40	3	1132	10
2013	57	49	8	1141	-

Zdroj: zdroj dat [2]

V obci se nachází pouze nižší stupeň základní školy, tedy 1. až 5. třída. Na vyšší stupeň základní školy je možné docházet buď do Pardubic nebo blízkého města. Zdravotní služby mohou obyvatelé Mikulovic navštěvovat také v Pardubicích nebo Chrudimi.

Tabulka 20: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Mikulovice

Téma	Dostupnost v obci [ano/ne]
1 veř. prostranství rekr. a obytná > 5000m ²	ne
2 hřiště	ano
3 prodejny potravin	ano
4 zastávky veřejné dopravy	ano
5 mateřské školy	ano
6 základní školy	ano
7 zdravotní služby společně	
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	ne
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	ne
8 nádoby na separovaný odpad	
<i>kontejnery na papír</i>	ano
<i>kontejnery na plasty</i>	ano
<i>kontejnery na sklo</i>	ano

Zdroj: vlastní zpracování

Koeficient ekologické stability se od roku 2002 nezměnil, a proto se Mikulovice stále nacházejí v území, které je nadprůměrně využíváné, jsou zde zřetelně narušeny přírodní struktury a základní ekologické funkce musí být soustavně nahrazovány technickými zásahy. Kvalita ovzduší se v obci mírně zlepšuje, ale stále se řadí na 46. místo z obcí ORP Pardubice a na 14. místo z obcí patřících do suburbánní oblasti Pardubic. Oproti roku 2002 lidé k vytápění svého bytu používají spíše zemní plyn, elektřinu a tepelná čerpadla. Na druhé straně opouštějí vytápění bytů uhlím.

Tabulka 21: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Mikulovice

	KES	TZL [t/rok]	SO₂ [t/rok]	NO_x [t/rok]	CO [t/rok]
rok 2002	0,12	1,3125	1,2095	0,7939	17,6923
rok 2012	0,12	0,7832	0,8018	0,9118	15,3956

Zdroj: zdroj dat [21]

6.7 Moravany

Obec Moravany leží asi 15 km východně od jádrového města Pardubice. Počet obyvatel k 1.1.2014 je 1 816. Celková výměra katastrálního území je 1 641,3 ha. K obci Mikulovice patří další obce – Moravanský, Platenice, Plateňsko, Turov a Čeradice.

Tabulka 22: Základní údaje o obci Moravany

Rok	Počet přistěhovalých	Počet vystěhovalých	Migrační saldo	Celkový počet obyvatel	Počet dokončených bytů
2000	47	25	22	1722	-
2001	40	46	-6	1659	-
2002	32	26	6	1667	2
2003	80	36	44	1706	4
2004	79	36	43	1744	4
2005	83	39	44	1772	6
2006	55	47	8	1768	3
2007	78	52	26	1789	5
2008	59	48	11	1789	4
2009	52	42	10	1799	8
2010	51	38	13	1807	6
2011	46	35	11	1806	4
2012	51	35	16	1819	6
2013	66	53	13	1816	-

Zdroj: zdroj dat [2]

V obci je základní škola pro žáky 1. až 9. třídy. Lékařské služby mohou obyvatelé využívat přímo v obci nebo v blízkých městech Pardubice nebo Holicích. Moravany se nacházejí na křižovatce železničních tratí Praha – Česká Třebová a Chrudim – Borohrádek. Z Moravan do Pardubic jezdí i linková autobusová doprava.

Tabulka 23: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Moravany

Téma	Dostupnost v obci [ano/ne]
1 veř. prostranství rekr. a obytná > 5000m ²	ne
2 hřiště	ano
3 prodejny potravin	ano
4 zastávky veřejné dopravy	ano
5 mateřské školy	ano
6 základní školy	ano
7 zdravotní služby společně	
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	ano
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	ano
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	ano
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	ne
8 nádoby na separovaný odpad	
<i>kontejnery na papír</i>	ano
<i>kontejnery na plasty</i>	ano
<i>kontejnery na sklo</i>	ano

Zdroj: vlastní zpracování

Koeficient ekologické stability se od roku 2002 nezměnil. Stále se jedná o území, které je nadprůměrně využívané, a jsou zřetelně narušeny přírodní struktury a základní ekologické funkce musí být soustavně nahrazovány technickými zásahy. Co se týče kvality ovzduší, tak se obec nachází na 3. nejhorším místě z obcí ORP Pardubic i obcí rezidenční suburbanizace Pardubic.

Tabulka 24: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Moravany

	KES	TZL [t/rok]	SO₂ [t/rok]	NO_x [t/rok]	CO [t/rok]
rok 2002	0,13	3,2406	3,8891	2,0204	44,1136
rok 2012	0,13	2,1464	2,2704	1,6310	40,7171

Zdroj: zdroj dat [21]

6.8 NĚMČICE

Obec NĚMČICE se nachází severozápadním směrem od Pardubic. Počet obyvatel k 1.1.2014 je 575 obyvatel. V obci dochází k velkému rozvoji od roku 1995, kdy postupně došlo k plynofikaci obce, vybudování veřejného osvětlení a opravě místních komunikací. Rozloha celého území je 254,9 ha.

Tabulka 25: Základní údaje o obci NĚMČICE

Rok	Počet přistěhovalých	Počet vystěhovalých	Migrační saldo	Celkový počet obyvatel	Počet dokončených bytů
2000	9	3	6	123	-
2001	11	0	11	131	-
2002	7	6	1	131	0
2003	20	3	17	150	0
2004	11	8	3	154	3
2005	12	0	12	165	7
2006	21	7	14	180	9
2007	16	7	9	192	1
2008	221	9	212	409	101
2009	88	8	80	500	9
2010	13	14	-1	513	28
2011	36	28	8	526	3
2012	28	17	11	541	2
2013	48	27	21	575	-

Zdroj: zdroj dat [2]

Obec má dobré dopravní spojení s Pardubicemi městskou hromadnou dopravou, kterou zajišťuje Dopravní podnik města Pardubic, a.s. Je možné využívat i linkovou autobusovou dopravu, která jezdí do Hradce Králové a do Pardubic.

Tabulka 26: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Němčice

Téma	Dostupnost v obci [ano/ne]
1 veř. prostranství rekr. a obytná > 5000m ²	ne
2 hřiště	ano
3 prodejny potravin	ne
4 zastávky veřejné dopravy	ano
5 mateřské školy	ne
6 základní školy	ne
7 zdravotní služby společně	
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	ne
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	ne
8 nádoby na separovaný odpad	
<i>kontejnery na papír</i>	ano
<i>kontejnery na plasty</i>	ano
<i>kontejnery na sklo</i>	ano

Zdroj: vlastní zpracování

Koeficient ekologické stability se od roku 2002 nezměnil a stále se pohybuje v hodnotách, které odpovídají území nadprůměrně využívanému se zřetelným narušením přírodních struktur a základní ekologické funkce musí být soustavně nahrazovány technickými zásahy. V kvalitě životního prostředí podle sledovaných indikátorů se Němčice řadí na 1. místo z obcí patřících do suburbánní oblasti, v ORP Pardubice se řadí na 11. místo. Své byty lidé vytápějí spíše zemním plynem, elektřinou nebo dřevem.

Tabulka 27: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Němčice

	KES	TZL [t/rok]	SO₂ [t/rok]	NO_x [t/rok]	CO [t/rok]
rok 2002	0,25	0,1146	0,1067	0,1097	1,8211
rok 2012	0,25	0,0782	0,0001	0,4432	3,4277

Zdroj: zdroj dat [21]

6.9 Ostřešany

Obec Ostřešany leží asi 6 km jihovýchodně od jádrového města Pardubice. Počet obyvatel k 1.1.2014 je 1 020. Rozloha katastrálního území je 664,5 ha. V následující tabulce je vidět vývoj počtu obyvatelstva, migrační saldo a počet dokončených bytů v obci.

Tabulka 28: Základní údaje o obci Ostřešany

Rok	Počet přistěhovalých	Počet vystěhovalých	Migrační saldo	Celkový počet obyvatel	Počet dokončených bytů
2000	19	15	4	902	-
2001	22	10	12	871	-
2002	3	13	-10	896	5
2003	33	25	8	899	3
2004	37	18	19	914	9
2005	26	13	13	921	1
2006	23	11	12	936	3
2007	37	23	14	953	3
2008	43	11	32	980	4
2009	26	28	-2	982	3
2010	36	15	21	1009	9
2011	23	15	8	1013	2
2012	23	22	1	1012	7
2013	34	17	17	1020	-

Zdroj: zdroj dat [2]

V obci se nachází mateřská škola a nižší stupeň základní školy. Vyšší stupeň je možné navštěvovat v Pardubicích nebo blízkém okresním městě Chrudim. Dopravní obslužnost obce je zajištěna pomocí městské hromadné dopravy z Pardubic a linkové autobusové dopravy, která propojuje Pardubice a Chrudim.

Tabulka 29: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Ostřešany

Téma	Dostupnost v obci [ano/ne]
1 veř. prostranství rekr. a obytná > 5000m ²	ne
2 hřiště	ano
3 prodejny potravin	ano
4 zastávky veřejné dopravy	ano
5 mateřské školy	ano
6 základní školy	ano
7 zdravotní služby společně	
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	ano
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	ano
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	ne
8 nádoby na separovaný odpad	
<i>kontejnery na papír</i>	ano
<i>kontejnery na plasty</i>	ano
<i>kontejnery na sklo</i>	ano

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnota KES se od roku 2002 zhoršila. Je to způsobené zvětšením ploch orné půdy a zmenšením ploch pro ovocné sady. Ostřešany se stále nacházejí v území, které je nadprůměrně využíváno, a jsou zřetelně narušeny přírodní struktury. Pro vytápění svých bytů oproti roku 2002 používají lidé více dálkové vytápění, zemní plyn, dřevo a tepelná čerpadla. A ubývá bytů, které jsou vytápěny uhlím. V kvalitě ovzduší se Ostřešany nacházejí na 13. místě z obcí rezidenční suburbanizace Pardubice.

Tabulka 30: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Ostřešany

	KES	TZL [t/rok]	SO₂ [t/rok]	NO_x [t/rok]	CO [t/rok]
rok 2002	0,26	1,2414	1,3690	0,8213	12,9715
rok 2012	0,25	0,7693	0,8925	0,8468	12,4509

Zdroj: zdroj dat [21]

6.10 Ráby

Obec Ráby se nachází asi 5 km severovýchodním směrem od Pardubic. V obci k 1.1.2014 žilo 580 obyvatel. Katastrální výměra území je 237,1 ha. Obec je stále rozšiřována výstavbou převážně rodinných domů.

Tabulka 31: Základní údaje o obci Ráby

Rok	Počet přistěhovalých	Počet vystěhovalých	Migrační saldo	Celkový počet obyvatel	Počet dokončených bytů
2000	30	12	18	536	-
2001	5	6	-1	544	-
2002	17	8	9	553	1
2003	20	12	8	560	3
2004	12	7	5	564	4
2005	36	14	22	587	2
2006	9	8	1	589	1
2007	27	12	15	598	3
2008	24	22	2	605	12
2009	8	8	0	602	1
2010	16	13	3	601	4
2011	13	23	-10	581	0
2012	12	19	-7	571	2
2013	26	17	9	580	-

Zdroj: zdroj dat [2]

Obec je zřizovatelem mateřské školy, která se zde nachází. Do základní školy mohou děti dojíždět do Pardubic či do Hradce Králové. Do obou krajských měst jede spoj linkové autobusové dopravy. Z Pardubic do Rábů jezdí městská hromadná doprava.

Tabulka 32: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Ráby

Téma	Dostupnost v obci [ano/ne]
1 veř. prostranství rekr. a obytná > 5000m ²	ne
2 hřiště	ne
3 prodejny potravin	ano
4 zastávky veřejné dopravy	ano
5 mateřské školy	ano
6 základní školy	ne
7 zdravotní služby společně	
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	ano
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	ne
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	ne
8 nádoby na separovaný odpad	
<i>kontejnery na papír</i>	ano
<i>kontejnery na plasty</i>	ano
<i>kontejnery na sklo</i>	ano

Zdroj: vlastní zpracování

Koeficient ekologické stability se od roku 2002 mírně zhoršil, je to způsobené zvětšením zastavěné plochy. Ráby se nacházejí v území, které je intenzivně využívané, zejména zemědělskou výrobou. V kvalitě ovzduší se Ráby řadí na celkové 11. místo z obcí suburbánní oblasti Pardubice. Lidé pro vytápění svých bytů používají spíše dálkové vytápění, dřevo a tepelná čerpadla. I tady opouštějí vytápění bytů uhlím.

Tabulka 33: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Ráby

	KES	TZL [t/rok]	SO₂ [t/rok]	NO_x [t/rok]	CO [t/rok]
rok 2002	0,82	0,6800	0,6817	0,6333	9,2160
rok 2012	0,81	0,3993	0,3534	0,5185	9,0624

Zdroj: zdroj dat [21]

6.11 Sezemice

Město Sezemice se nachází asi 6 km severovýchodním směrem od Pardubic. K 1.1.2014 mělo město 3 635 obyvatel. Správní území města Sezemice zahrnuje 7 katastrálních území – Sezemice, Počaply, Kladina, Velké Koloděje, Lukovna, Dražkov a Veská. Katastrální výměra celého správního území města Sezemice je 2 215,5 ha.

Tabulka 34: Základní údaje o Sezemicích

Rok	Počet přistěhovalých	Počet vystěhovalých	Migrační saldo	Celkový počet obyvatel	Počet dokončených bytů
2000	117	47	70	3021	-
2001	107	79	28	3028	-
2002	100	56	44	3064	14
2003	85	64	21	3097	10
2004	125	67	58	3151	44
2005	155	73	82	3231	11
2006	132	49	83	3328	16
2007	171	71	100	3431	40
2008	171	112	59	3493	29
2009	141	87	54	3561	31
2010	137	113	24	3589	20
2011	124	94	30	3568	14
2012	105	80	25	3604	17
2013	128	94	34	3635	-

Zdroj: zdroj dat [2]

Občané města mohou využívat k třídění odpadu buď kontejnery na plasty, papír a sklo, nebo i pytlový svoz určený na papír, plasty a nápojové kartony. Veškerá lékařská péče je k dispozici přímo ve městě. Základní škola zahrnuje 1. až 9. třídu. Do Sezemic zajíždí městská hromadná doprava z Pardubic.

Tabulka 35: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v Sezemicích

Téma	Dostupnost v obci [ano/ne]
1 veř. prostranství rekr. a obytná > 5000m ²	ne
2 hřiště	ano
3 prodejny potravin	ano
4 zastávky veřejné dopravy	ano
5 mateřské školy	ano
6 základní školy	ano
7 zdravotní služby společně	
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	ano
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	ano
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	ano
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	ano
8 nádoby na separovaný odpad	
<i>kontejnery na papír</i>	ano
<i>kontejnery na plasty</i>	ano
<i>kontejnery na sklo</i>	ano

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnota KES se od roku 2002 mírně zlepšila, ale stále se Sezemice nacházejí v území, které je nadprůměrně využívané a základní ekologické funkce musí být soustavně nahrazovány technickými zásahy. Svou hodnotou se Sezemice řadí na 8. místo z obcí rezidenční suburbanizace. Kvalita ovzduší je 2. nejhorší z obcí nacházející se v suburbánní oblasti Pardubic. Stejně jako v předchozích obcích lidé opouštějí vytápění svých bytů uhlím a nahrazují ho dřevem, zemním plynem, elektřinou nebo tepelnými čerpadly.

Tabulka 36: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v Sezemicích

	KES	TZL [t/rok]	SO₂ [t/rok]	NO_x [t/rok]	CO [t/rok]
rok 2002	0,29	3,8032	4,0098	5,5121	45,3572
rok 2012	0,30	2,3304	1,9011	2,9656	41,2467

Zdroj: zdroj dat [21]

6.12 Spojil

Obec Spojil se nachází 3 km východně od centra Pardubic. V obci k 1.1.2014 žilo celkem 472 obyvatel. Katastrální výměra území činí 175,4 ha.

Tabulka 37: Základní údaje o obci Spojil

Rok	Počet přistěhovalých	Počet vystěhovalých	Migrační saldo	Celkový počet obyvatel	Počet dokončených bytů
2000	13	14	-1	264	-
2001	19	3	16	270	-
2002	8	3	5	272	2
2003	11	2	9	280	4
2004	15	1	14	296	4
2005	33	11	22	318	11
2006	56	17	39	356	19
2007	50	8	42	400	12
2008	37	5	32	432	14
2009	29	14	15	449	7
2010	18	16	2	447	4
2011	11	11	0	447	4
2012	26	10	16	462	4
2013	16	10	6	472	-

Zdroj: zdroj dat [2]

V obci se nenachází mateřská ani základní škola. Ty je možné navštěvovat v Pardubicích nebo v Sezemicích. Do obce Spojil je relativně dobré spojení městskou hromadnou dopravou z Pardubic. Lékařskou péči je možné využívat v Pardubicích, kde je k dispozici i nemocnice.

Tabulka 38: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Spojil

Téma	Dostupnost v obci [ano/ne]
1 veř. prostranství rekr. a obytná > 5000m ²	ne
2 hřiště	ne
3 prodejny potravin	ne
4 zastávky veřejné dopravy	ano
5 mateřské školy	ne
6 základní školy	ne
7 zdravotní služby společně	
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	ne
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	ne
8 nádoby na separovaný odpad	
<i>kontejnery na papír</i>	ano
<i>kontejnery na plasty</i>	ano
<i>kontejnery na sklo</i>	ano

Zdroj: vlastní zpracování

Koeficient ekologické stability se od roku 2002 nezměnil. Proto stále patří obec Spojil k územím, které je nadprůměrně využíváné a základní ekologické funkce musí být soustavně nahrazovány technickými zásahy. Svou kvalitou ovzduší se obec řadí na 5. místo mezi obce rezidenční suburbanizace a na 22. místo z obcí v ORP Pardubice. Pro vytápění svých bytů lidé využívají převážně zemní plyn, dále uhlí a tepelná čerpadla.

Tabulka 39: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Spojil

	KES	TZL [t/rok]	SO₂ [t/rok]	NO_x [t/rok]	CO [t/rok]
rok 2002	0,13	0,4205	0,4359	0,2662	5,2993
rok 2012	0,13	0,2361	0,1603	0,4211	6,6608

Zdroj: zdroj dat [21]

6.13 Srch

Obec Srch leží asi 7 km severně od Pardubic. Počet obyvatel k 1.1.2014 je 1 516. K obci jsou přidruženy části Hrádek a Pohránov. Celková výměra katastrálního území je 843,3 ha. V následující tabulce je vidět vývoj počtu obyvatel, migrační saldo a počet dokončených bytů.

Tabulka 40: Základní údaje o obci Srch

Rok	Počet přistěhovalých	Počet vystěhovalých	Migrační saldo	Celkový počet obyvatel	Počet dokončených bytů
2000	21	13	8	889	-
2001	35	18	17	925	-
2002	0	14	-14	910	5
2003	91	15	76	958	8
2004	54	23	31	1015	13
2005	73	15	58	1069	12
2006	61	15	46	1124	10
2007	52	22	30	1165	23
2008	108	16	92	1269	23
2009	79	34	45	1320	12
2010	71	51	20	1346	21
2011	73	35	38	1391	17
2012	89	28	61	1461	19
2013	85	31	54	1516	-

Zdroj: zdroj dat [2]

V obci se nachází pouze kontejner na sklo, jinak od roku 2004 funguje pytlový svoz tříděného odpadu. Do všech obcí zajíždí ve všední dny městská hromadná doprava z Pardubic. Základní škola je pouze pro nižší stupeň a má vlastní družinu i školní jídelnu.

Tabulka 41: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Srch

Téma	Dostupnost v obci [ano/ne]
1 veř. prostranství rekr. a obytná > 5000m ²	ne
2 hřiště	ano
3 prodejny potravin	ano
4 zastávky veřejné dopravy	ano
5 mateřské školy	ano
6 základní školy	ano
7 zdravotní služby společně	
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	ne
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	ne
8 nádoby na separovaný odpad	
<i>kontejnery na papír</i>	ne
<i>kontejnery na plasty</i>	ne
<i>kontejnery na sklo</i>	ano

Zdroj: vlastní zpracování

Koeficient ekologické stability se nezměnil, a proto se stále obec Srch řadí k území, které je intenzivně využíváné, zejména zemědělskou výrobou, jsou oslabeny autoregulační pochody v ekosystémech, a to způsobuje jejich značnou ekologickou labilitu a jsou potřeba vysoké vklady dodatkové energie. Kvalitou ovzduší se Srch řadí na 31. místo v ORP Pardubice a na 11. místo z obcí rezidenční suburbanizace. Způsob vytápění se změnil převážně ve způsobu používání uhlí, které bylo nahrazeno dřevem, tepelnými čerpadly a zemním plynem.

Tabulka 42: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Srch

	KES	TZL [t/rok]	SO₂ [t/rok]	NO_x [t/rok]	CO [t/rok]
rok 2002	0,71	0,6641	0,6571	0,7799	9,2156
rok 2012	0,71	0,3248	0,0619	1,0849	12,9284

Zdroj: zdroj dat [21]

6.14 Srnojedy

Obec Srnojedy leží necelé 2 km západním směrem od města Pardubice. Ke dni 1.1.2014 zde žilo 653 obyvatel. Od roku 1994 jsou Srnojedy samostatnou obcí s vlastním zastupitelstvem. V roce 1999 začala obec s rozšiřováním zástavby rodinných domů, díky které začal růst počet obyvatel. Katastrální výměra území činí 247,6 ha.

Tabulka 43: Základní údaje o obci Srnojedy

Rok	Počet přistěhovalých	Počet vystěhovalých	Migrační saldo	Celkový počet obyvatel	Počet dokončených bytů
2000	16	5	11	262	-
2001	143	4	139	415	-
2002	126	9	117	537	5
2003	34	11	23	568	8
2004	32	17	15	589	8
2005	17	12	5	598	3
2006	23	15	8	617	3
2007	33	22	11	638	3
2008	9	14	-5	642	6
2009	12	17	-5	643	2
2010	22	39	-17	630	4
2011	25	36	-11	626	3
2012	36	19	17	647	6
2013	26	22	4	653	-

Zdroj: zdroj dat [2]

V obci se nenachází mateřská ani základní školy. Děti tak musí chodit do školy v blízkém městě Pardubice, které je spojeno se Srnojedy pomocí městské hromadné dopravy z Pardubic.

Tabulka 44: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Srnojedy

Téma	Dostupnost v obci [ano/ne]
1 veř. prostranství rekr. a obytná > 5000m ²	ne
2 hřiště	ano
3 prodejny potravin	ano
4 zastávky veřejné dopravy	ano
5 mateřské školy	ne
6 základní školy	ne
7 zdravotní služby společně	
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	ne
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	ne
8 nádoby na separovaný odpad	
<i>kontejnery na papír</i>	ano
<i>kontejnery na plasty</i>	ano
<i>kontejnery na sklo</i>	ano

Zdroj: vlastní zpracování

Kvůli rozšíření zastavěných ploch se hodnota koeficientu od roku 2002 mírně zhoršila. Proto se stále území nachází v oblasti, která je nadprůměrně využívána, a jsou patrně narušeny přírodní struktury. S novou výstavbou rodinných domů se změnil i způsob vytápění bytů. Zvýšil se počet, který využívá při topení zemní plyn a na druhé straně klesl počet bytů využívající k topení uhlí.

Tabulka 45: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Srnojedy

	KES	TZL [t/rok]	SO₂ [t/rok]	NO_x [t/rok]	CO [t/rok]
rok 2002	0,23	0,6079	0,6174	0,3232	8,1005
rok 2012	0,22	0,9096	0,2326	0,5907	5,5351

Zdroj: zdroj dat [21]

6.15 Staré Hradiště

Obec Staré Hradiště se nachází 2 km severně od Pardubic. Ke dni 1.1.2014 zde žilo 1701 obyvatel. Obec se dělí na tři části – Staré Hradiště, Brozany a Hradiště na Písku. Výměra celého katastrálního území obce Staré Hradiště je 879,2 ha.

Tabulka 46: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Staré Hradiště

Rok	Počet přistěhovalých	Počet vystěhovalých	Migrační saldo	Celkový počet obyvatel	Počet dokončených bytů
2000	49	16	33	1161	-
2001	50	18	32	1196	-
2002	34	25	9	1212	5
2003	41	34	7	1219	4
2004	31	16	15	1239	6
2005	59	25	34	1275	5
2006	59	38	21	1301	7
2007	75	46	29	1338	9
2008	104	64	40	1379	50
2009	125	64	61	1446	28
2010	123	32	91	1545	27
2011	94	43	51	1600	11
2012	67	30	37	1643	11
2013	98	53	45	1701	-

Zdroj: zdroj dat [2]

Kontejnery na separovaný odpad jsou nahrazeny barevnými pytli, které obec vydává zdarma na Obecním úřadě Staré Hradiště. Svoz odpadů tak probíhá formou mobilních svozů. Staré Hradiště leží na silnici mezi Pardubicemi a Hradcem Králové. Do obce zajíždí v pravidelných intervalech městská hromadná doprava z Pardubic a linková autobusová doprava z Hradce Králové do Pardubic.

Tabulka 47: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Staré Hradiště

Téma	Dostupnost v obci [ano/ne]
1 veř. prostranství rekr. a obytná > 5000m ²	ne
2 hřiště	ano
3 prodejny potravin	ano
4 zastávky veřejné dopravy	ano
5 mateřské školy	ano
6 základní školy	ne
7 zdravotní služby společně	
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	ano
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	ne
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	ne
8 nádoby na separovaný odpad	
<i>kontejnery na papír</i>	ne
<i>kontejnery na plasty</i>	ne
<i>kontejnery na sklo</i>	ne

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnota KES se oproti roku 2002 mírně zhoršila. Je to způsobené především vyšší rozlohou zastavěných ploch na úkor plochy trvale travních porostů. Území patří k intenzivně využívaným, zejména zemědělskou výrobou, jsou oslabeny autoregulační pochody v ekosystémech, které způsobují jejich značnou labilitu. Počet vytápěných bytů, které používaly v roce 2002 uhlí, značně poklesl. Naopak se zvýšil počet domů vytápěných tepelnými čerpadly, zemním plynem a elektřinou.

Tabulka 48: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Staré Hradiště

	KES	TZL [t/rok]	SO₂ [t/rok]	NO_x [t/rok]	CO [t/rok]
rok 2002	0,38	1,0533	0,5589	0,9849	8,6995
rok 2012	0,37	0,2459	0,0903	1,1708	9,2086

Zdroj: zdroj dat [21]

6.16 Staré Jesenčany

Obec Staré Jesenčany leží 4 km jižně od jádrového města Pardubice. K 1.1.2014 zde žilo 374 obyvatel. Rozloha katastrálního území Staré Jesenčany je 371,4 ha.

Tabulka 49: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Staré Jesenčany

Rok	Počet přistěhovalých	Počet vystěhovalých	Migrační saldo	Celkový počet obyvatel	Počet dokončených bytů
2000	0	12	-12	190	-
2001	0	9	-9	231	-
2002	1	3	-2	229	0
2003	9	8	1	232	0
2004	0	10	-10	219	5
2005	11	6	5	225	2
2006	24	8	16	243	6
2007	11	4	7	253	3
2008	41	2	39	295	6
2009	22	12	10	308	4
2010	27	14	13	323	6
2011	40	16	24	374	7
2012	36	15	21	394	5
2013	14	36	-22	374	-

Zdroj: zdroj dat [2]

Pardubice jsou spojeny s obcí Staré Jesenčany pomocí železniční dopravy. Staré Jesenčany se nacházejí na železniční trati Pardubice – Chrudim. Mateřská škola ani základní škola se v obci nevyskytují, proto děti musí dojíždět buď do Pardubic nebo Chrudimi. Veškeré lékařské služby jsou k dispozici v jádrovém městě Pardubice.

Tabulka 50: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Staré Jesenčany

Téma	Dostupnost v obci [ano/ne]
1 veř. prostranství rekr. a obytná > 5000m ²	ne
2 hřiště	ano
3 prodejny potravin	ano
4 zastávky veřejné dopravy	ano
5 mateřské školy	ne
6 základní školy	ne
7 zdravotní služby společně	
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	ne
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	ne
8 nádoby na separovaný odpad	
<i>kontejnery na papír</i>	ano
<i>kontejnery na plasty</i>	ano
<i>kontejnery na sklo</i>	ano

Zdroj: vlastní zpracování

Koeficient ekologické stability se od rok 2002 nezměnil, a proto se stále pohybuje v hodnotách, které odpovídají území, které je nadprůměrně využíváné a základní ekologické funkce musí být neustále nahrazovány technickými zásahy. V kvalitě ovzduší se sledované hodnoty zlepšily a nyní Staré Jesenčany zaujímají 3. místo z obcí rezidenční suburbanizace. Počet vytápěných bytů uhlím i v této obci poklesl. Lidé využívají spíše zemní plyn, dřevo, tepelná čerpadla nebo dálkové vytápění.

Tabulka 51: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Staré Jesenčany

	KES	TZL [t/rok]	SO₂ [t/rok]	NO_x [t/rok]	CO [t/rok]
rok 2002	0,12	0,6068	0,6529	0,2762	6,9238
rok 2012	0,12	0,1592	0,1128	0,2789	4,3753

Zdroj: zdroj dat [21]

6.17 Starý Mateřov

Obec Starý Mateřov leží jihozápadním směrem od Pardubic, je vzdálen asi 10 km od centra Pardubic. K 1.1.2014 zde žilo 568 obyvatel. Celková výměra katastrálního území je 302,4 ha.

Tabulka 52: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Starý Mateřov

Rok	Počet přistěhovalých	Počet vystěhovalých	Migrační saldo	Celkový počet obyvatel	Počet dokončených bytů
2000	10	1	9	317	-
2001	15	0	15	332	-
2002	13	7	6	336	4
2003	11	6	5	340	7
2004	23	7	16	354	11
2005	52	6	46	408	6
2006	22	7	15	427	8
2007	46	5	41	474	8
2008	21	10	11	485	3
2009	22	3	19	505	1
2010	28	11	17	525	5
2011	31	3	28	550	6
2012	28	12	16	565	3
2013	28	25	3	568	-

Zdroj: zdroj dat [2]

Obec Starý Mateřov je propojená s jádrovým městem Pardubice pomocí městské hromadné dopravy, která do obce zajíždí. Veškeré lékařské služby je možné využívat v Pardubicích.

Tabulka 53: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Starý Mateřov

Téma	Dostupnost v obci [ano/ne]
1 veř. prostranství rekr. a obytná > 5000m ²	ne
2 hřiště	ano
3 prodejny potravin	ano
4 zastávky veřejné dopravy	ano
5 mateřské školy	ano
6 základní školy	ne
7 zdravotní služby společně	
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	ne
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	ne
8 nádoby na separovaný odpad	
<i>kontejnery na papír</i>	ano
<i>kontejnery na plasty</i>	ano
<i>kontejnery na sklo</i>	ano

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnota koeficientu ekologické stability se od roku 2002 výrazně zlepšila. Je to způsobené především zvětšením plochy trvale travních porostů o 9 ha a zmenšením plochy orné půdy. Obec Starý Mateřov se posunula z kategorie území, kde jsou maximálně narušeny přírodní struktury, do kategorie území, které je nadprůměrně využíváné a základní ekologické funkce musí být soustavně nahrazovány technickými zásahy. KES se řadí na poslední 19. místo z obcí patřících do suburbánní oblasti Pardubice. K vytápění svých bytů lidé využívají nejčastěji zemní plyn.

Tabulka 54: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Starý Mateřov

	KES	TZL [t/rok]	SO₂ [t/rok]	NO_x [t/rok]	CO [t/rok]
rok 2002	0,07	0,6266	0,7011	0,4003	6,2235
rok 2012	0,11	0,3206	0,3334	0,4328	6,1971

Zdroj: zdroj dat [21]

6.18 Stéblová

Obec Stéblová se nachází 7 km severně od Pardubic a spolu s Dřítčí patří k obcím, které mají dvě jádra – Pardubice a Hradec Králové. K 1.1.2014 se počet obyvatel žijících v obci rovnal 237. Celková výměra katastrálního území Stéblová činí 783,6 ha.

Tabulka 55: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Stéblová

Rok	Počet přistěhovalých	Počet vystěhovalých	Migrační saldo	Celkový počet obyvatel	Počet dokončených bytů
2000	4	0	4	164	-
2001	10	6	4	164	-
2002	10	3	7	172	1
2003	12	0	12	183	4
2004	14	9	5	186	1
2005	6	4	2	187	4
2006	7	3	4	191	0
2007	12	2	10	198	2
2008	16	12	4	206	3
2009	8	2	6	216	1
2010	7	4	3	221	4
2011	4	5	-1	222	2
2012	15	2	13	236	3
2013	7	6	1	237	-

Zdroj: zdroj dat [2]

Stéblová se nachází v blízkosti dvou krajských měst, a to Hradce Králové a Pardubic. Dopravní spojení s oběma městy je zejména pomocí železniční dopravy, které je doplněno i autobusovou dopravou.

Tabulka 56: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Stěblová

Téma	Dostupnost v obci [ano/ne]
1 veř. prostranství rekr. a obytná > 5000m ²	ne
2 hřiště	ne
3 prodejny potravin	ano
4 zastávky veřejné dopravy	ano
5 mateřské školy	ne
6 základní školy	ne
7 zdravotní služby společně	
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	ne
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	ne
8 nádoby na separovaný odpad	
<i>kontejnery na papír</i>	ano
<i>kontejnery na plasty</i>	ano
<i>kontejnery na sklo</i>	ano

Zdroj: vlastní zpracování

Koeficient ekologické stability se nezměnil a obec se nachází v území, které je intenzivně využíváno, zejména zemědělskou velkovýrobou, jsou oslabeny autoregulační pochody v ekosystémech a to způsobuje jejich značnou ekologickou labilitu a vyžaduje vysoké vklady dodatkové energie. Svou hodnotou zaujímá 5. místo z obcí patřících do zóny rezidenční suburbanizace Pardubic. V kvalitě ovzduší se řadí na 6. místo z obcí suburbánní oblasti Pardubic. Vytápění bytů se od roku 2002 změnilo, lidé používají více zemní plyn a tepelná čerpadla místo elektřiny a uhlí.

Tabulka 57: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Stěblová

	KES	TZL [t/rok]	SO₂ [t/rok]	NO_x [t/rok]	CO [t/rok]
rok 2002	0,78	0,4645	0,4723	0,1520	6,2146
rok 2012	0,78	0,3403	0,3808	0,1849	5,9562

Zdroj: zdroj dat [21]

6.19 Živanice

Obec Živanice leží 10 km severozápadním směrem od Pardubic a 3 km jihozápadně od města Lázně Bohdaneč. Počet obyvatel žijících v obci k 1.1.2014 byl 959. Správní území tvoří tři části – Živanice, Dědek a Nerad. Celková výměra správního území je 805,1 ha.

Tabulka 58: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Živanice

Rok	Počet přistěhovalých	Počet vystěhovalých	Migrační saldo	Celkový počet obyvatel	Počet dokončených bytů
2000	11	15	-4	822	-
2001	10	13	-3	822	-
2002	19	26	-7	810	3
2003	22	16	6	817	3
2004	14	16	-2	815	0
2005	22	21	1	818	2
2006	48	18	30	852	7
2007	44	36	8	866	2
2008	40	21	19	884	5
2009	24	18	6	899	5
2010	27	19	8	908	3
2011	44	11	33	938	4
2012	43	42	1	940	5
2013	34	21	13	959	-

Zdroj: zdroj dat [2]

Základní škola je k dispozici pro žáky 1. až 5. třídy a navštěvují ji děti i z okolních obcí. Nejbližší zdravotnické zařízení se nachází v nedaleké Přelouči nebo v Pardubicích. Pardubice jsou spojeny s obcí Živanice pomocí autobusové dopravy. V obci je zajištěn pytlový svoz tříděného odpadu.

Tabulka 59: Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb v obci Živanice

Téma	Dostupnost v obci [ano/ne]
1 veř. prostranství rekr. a obytná > 5000m ²	ne
2 hřiště	ano
3 prodejny potravin	ano
4 zastávky veřejné dopravy	ano
5 mateřské školy	ano
6 základní školy	ano
7 zdravotní služby společně	
<i>zdrav. služby - Všeobecné lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Praktické zubní lékařství</i>	ne
<i>zdrav. služby - Pediatrie</i>	ne
<i>zdrav. služby - Gynekologie a porodnictví</i>	ne
8 nádoby na separovaný odpad	
<i>kontejnery na papír</i>	ne
<i>kontejnery na plasty</i>	ne
<i>kontejnery na sklo</i>	ne

Zdroj: vlastní zpracování

Hodnota koeficientu ekologické stability se od roku 2002 nezměnila, proto se obec Živanice stále vyskytuje v území, které je intenzivně využíváno především zemědělskou výrobou a řadí se tak na 6. místo z obcí rezidenční suburbanizace. V kvalitě ovzduší Živanice zaujímají 15. místo. Při vytápění bytů je nejčastěji využíván zemní plyn. Přibyly byty s dálkovým vytápěním a vytápěním pomocí tepelných čerpadel. Na druhé straně opět klesl počet bytů, které jsou vytápěny uhlím.

Tabulka 60: Indikátory životního prostředí za rok 2002 a 2012 v obci Živanice

	KES	TZL [t/rok]	SO₂ [t/rok]	NO_x [t/rok]	CO [t/rok]
rok 2002	0,34	2,2340	2,7854	0,9779	22,2174
rok 2012	0,34	0,9256	2,4246	1,0021	15,9075

Zdroj: zdroj dat [21]

7 KORELAČNÍ ANALÝZA

Pro zjištění vlivu kvality životního prostředí na obytnou funkci v území suburbánních oblastí Pardubic byla zvolena korelační analýza neboli analýza závislosti. Je to metoda, která se používá ke zjištění vztahu mezi dvěma proměnnými. Pro vyjádření těsnosti vztahu slouží korelační koeficienty. „Míra přímé lineární závislosti je vyjádřena korelačním koeficientem s hodnotami pohybujícími se v intervalu $\langle 0;1 \rangle$. Hodnota 1 reprezentuje nejvyšší závislost srovnávaných souborů hodnot. U nepřímé závislosti se hodnoty koeficientů blíží k -1, kdy hodnota -1 odpovídá zcela nepřímé lineární závislosti dvou souborů.“ [12]

V tabulce 61 je možné vidět jednotlivé intervaly koeficientu korelace a typ závislosti, který se k němu váže.

Tabulka 61: Koeficient korelace

Absolutní hodnota r	Těsnost závislosti	Typ závislosti
0	Nulová	Nezávislost
0 – 0,3	Nízká	Volná závislost
0,3 – 0,5	Mírná	
0,5 – 0,7	Význačná	
0,7 – 0,9	Velká	
0,9 – 0,99	Velmi vysoká	
1	Pevná funkční	Pevná závislost

Zdroj: [12]

K vypočítání hodnot korelačního koeficientu byl použit tabulkový procesor Microsoft Excel (funkce CORREL). Ke zjištění hodnot koeficientu korelace je nejdříve zapotřebí stanovit, jaké údaje budou reprezentovat obytnou funkci a jaké kvalitu životního prostředí. Obytná funkce v jednotlivých obcích bude zastoupena počtem obyvatel v letech 2002 a 2012. Kvalitu životního prostředí představují jednotlivé hodnoty kvality ovzduší (TZL, NO_x a CO) a koeficient ekologické stability. Jak již bylo zmíněno, z kvality ovzduší byl vynechán oxid siřičitý (SO₂), protože v dnešní době dochází ve značné míře k procesům odsiřování. V následujících tabulkách je možné vidět jednotlivé hodnoty pro výpočet korelačního koeficientu a vypočítaný korelační koeficient pro roky 2002 a 2012. Závěrem bude provedena korelační analýza u počtu dostupnosti veřejných prostranství a služeb a počtu obyvatel v jednotlivých sídlech za rok 2014. Ta povede ke zjištění vlivu nabídky veřejných služeb v obci na to, zda bude atraktivnější oblastí pro nové obyvatele.

Tabulka 62: Hodnoty pro výpočet korelačního koeficientu za rok 2002

	Počet obyvatel	TZL	NOx	CO	KES
Černá u Bohdanče	255	0,1653	0,2248	2,1625	0,27
Dašice	1777	6,8220	10,1912	56,0513	0,14
Dříteč	261	0,1377	0,2387	4,5378	0,18
Choteč	266	0,0548	0,1562	0,8715	0,22
Lázně Bohdaneč	3355	1,7877	2,5249	26,0026	1,51
Mikulovice	812	1,3125	0,7939	17,6923	0,12
Moravany	1667	3,2406	2,0204	44,1136	0,13
Němčice	131	0,1146	0,1097	1,8211	0,25
Ostřešany	896	1,2414	0,8213	12,9715	0,26
Ráby	553	0,6800	0,6333	9,2160	0,82
Sezemice	3064	3,8032	5,5121	45,3572	0,29
Spojil	272	0,4205	0,2662	5,2993	0,13
Srch	910	0,6641	0,7799	9,2156	0,71
Srnojedy	537	0,6079	0,3232	8,1005	0,23
Staré Hradiště	1212	1,0533	0,9849	8,6995	0,38
Staré Jesenčany	229	0,6068	0,2762	6,9238	0,12
Starý Mateřov	336	0,6266	0,4004	6,2235	0,07
Stěblová	172	0,4645	0,1520	6,2146	0,78
Živanice	810	2,2340	0,9779	22,2174	0,34

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 63: Korelační koeficient mezi indikátory životního prostředí a počtem obyvatel za rok 2002

	TZL	NOx	CO	KES
Počet obyvatel	0,6461105	0,6367399	0,761018	0,45421

Zdroj: vlastní zpracování

Podle hodnot uvedených v tabulce 63 je u TZL a NOx význačná těsnost závislosti a u CO je dokonce velká těsnost závislosti. Lze předpokládat, že kvalita životního prostředí v roce 2002 měla vliv na počet obyvatel sledovaných sídel. U koeficientu ekologické stability je pouze mírná těsnost závislosti, tedy, že při výběru lokality pro bydlení není příliš důležitým ukazatelem.

Tabulka 64: Hodnoty pro výpočet korelačního koeficientu za rok 2012

	Počet obyvatel	TZL	NOx	CO	KES
Černá u Bohdanče	382	0,1435	0,3035	3,3894	0,29
Dašice	2305	2,4591	2,9769	37,4783	0,14
Dříteč	412	0,1203	1,2270	6,0881	0,19
Choteč	319	0,2065	0,2598	5,5254	0,30
Lázně Bohdaneč	3278	0,9714	2,2098	22,7597	1,52
Mikulovice	1132	0,7832	0,9118	15,3956	0,12
Moravany	1819	2,1464	1,6310	40,7171	0,13
Němčice	541	0,0782	0,4432	3,4277	0,25
Ostřešany	1012	0,7693	0,8468	12,4509	0,25
Ráby	571	0,3993	0,5185	9,0624	0,80
Sezemice	3604	2,3304	2,9656	41,2467	0,30
Spojil	462	0,2361	0,4211	6,6608	0,13
Srch	1461	0,3248	1,0849	12,9284	0,71
Srnojedy	647	0,9096	0,5907	5,5351	0,22
Staré Hradiště	1643	0,2459	1,1708	9,2086	0,37
Staré Jesenčany	394	0,1592	0,2789	4,3753	0,12
Starý Mateřov	565	0,3206	0,4328	6,1971	0,11
Stéblová	236	0,3403	0,1849	5,9562	0,78
Živanice	940	0,9256	1,0021	15,9075	0,34

Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka 65: Korelační koeficient mezi indikátory životního prostředí a počtem obyvatel za rok 2012

	TZL	NOx	CO	KES
Počet obyvatel	0,745375	0,914835	0,8300	0,357461

Zdroj: vlastní zpracování

V roce 2012 je závislost mezi počtem obyvatel a jednotlivými indikátory zastupující životní prostředí mnohem vyšší, než tomu bylo v roce 2002. U NOx se jedná dokonce o velmi vysokou těsnost závislosti. I v roce 2012 lze konstatovat, že existuje určitý vliv kvality životního prostředí na obytnou funkci města. Zároveň lze říci, že v čase se tato závislost zvyšuje, tzn., že lidé stále více vyhledávají pro bydlení sídla s kvalitním životním prostředím. U koeficientu ekologické stability je hodnota korelačního koeficientu v roce 2012 nižší, než tomu bylo v roce 2002.

Tabulka 66: Hodnoty pro výpočet korelačního koeficientu za rok 2014

	Počet veřejných prostranství a služeb	Počet obyvatel 2014
Černá u Bohdanče	5	408
Dašice	12	2 262
Dříteč	5	407
Choteč	5	320
Lázně Bohdaneč	13	3 383
Mikulovice	8	1 141
Moravany	11	1 816
Němčice	5	575
Ostřešany	10	1 020
Ráby	7	580
Sezemice	12	3 635
Spojil	4	472
Srch	6	1 516
Srnojedy	6	653
Staré Hradiště	5	1 701
Staré Jesenčany	6	374
Starý Mateřov	7	568
Stěblová	5	237
Živanice	5	959

*Zdroj: vlastní zpracování***Tabulka 67:** Korelační koeficient mezi počtem veřejných služeb a počtem obyvatel za rok 2014

	Počet obyvatel v roce 2014
Počet veřejných prostranství a služeb	0,82682

Zdroj: vlastní zpracování

Podle vypočítaných hodnot v tabulce 67 byla zjištěna velká těsnost závislosti mezi počtem veřejných prostranství a služeb a počtem obyvatel v roce 2014. Tzn., že lidé pro bydlení vyhledávají takové lokality, které jim v místě bydliště poskytnou co nejvíce ze svých služeb.

ZÁVĚR

Tématem práce byl vliv kvality životního prostředí na obytnou funkci města. Na základě deskripce hodnocení kvality životního prostředí v České republice na jednotlivých úrovních byly vyhledány nejvhodnější nástroje pro posuzování kvality obytného a životního prostředí sídel. Nejlepším nástrojem, kterým lze hodnotit a posuzovat stav životního prostředí, jsou indikátory kvality životního prostředí. Pro následnou analýzu byly vybrány indikátory kvality ovzduší a koeficient ekologické stability. Indikátor kvality vody byl z práce vypuštěn, protože sledované obce mají vodu víceméně stejnou, proto bylo zbytečné ji v diplomové práci posuzovat.

Cílem diplomové práce bylo zjistit, zda existuje vliv kvality životního prostředí na obytnou funkci města v suburbánních oblastech Pardubic. V úvodní části byla stanovena hypotéza, která předpokládala, že pro bydlení jsou vybírána území, kde je kvalitnější životní prostředí. Na základně provedené korelační analýzy mezi počtem obyvatel a hodnotami ukazatelů kvality životního prostředí bylo zjištěno, že kvalita životního prostředí má ve sledovaném vzorku sídel vliv na obytnou funkci resp. počet obyvatel daného sídla. V roce 2002 těsnost závislosti mezi jednotlivými hodnotami není tak vysoká, jako tomu je v roce 2012. Z analýzy vyplývá, že kvalitní životní prostředí je stále důležitějším faktorem při výběru lokality pro bydlení.

Korelační analýza u koeficientu ekologické stability a počtu obyvatel daného sídla vykazuje pouze mírnou těsnost závislosti. V roce 2002 byla těsnost závislosti vyšší o 0,097 než v roce 2012. Z toho vyplývá, že ekologická stabilita území nemá významný vliv na výběr vhodné lokality pro bydlení. Třináct sídel v zóně rezidenční suburbanizace Pardubic se nachází v území, které je nadprůměrně využíváno se zřetelným narušením přírodních struktur a základní ekologické funkce musí být soustavně nahrazovány technickými zásahy. Z vybraných sídel se jich pět (Živanice, Staré Hradiště, Srch, Stéblová a Ráby) nachází v území, které je intenzivně využíváno, zejména zemědělskou velkovýrobou a město Lázně Bohdaneč se nachází v území s celkem vyváženou krajinou, v níž jsou technické objekty relativně v souladu s dochovanými přírodními strukturami.

I když byla dokázána závislost mezi kvalitou životního prostředí a místem, kde lidé chtějí bydlet, není to určitě jediný faktor, podle kterého jsou vybírány lokality pro bydlení. Pro každou generaci může být důležité něco jiného – starší budou vyžadovat dostupnost např. zdravotních zařízení a mladší např. dosažitelnost vzdělávacích institucí nebo budou dojíždět ku do práce. Dostupnost místních veřejných prostranství a služeb je také důležitým ukazatelem

kvality života v obci. Pokud se základní služby vyskytují v blízkosti bydliště, snižují se tím i náklady na cestování a zmenšují se emise látek z mobilních zdrojů. Na základě korelační analýzy, která byla provedena v rámci praktické části práce, je prokázána závislost mezi počtem dostupných veřejných prostranství a služeb a počtem obyvatel daného sídla.

Kvalitě životního prostředí je v posledních letech věnována velká pozornost. Stát vkládá velkou část finančních prostředků do zlepšování životního prostředí, zejména snižování emisí. Je to i však úkol každého z nás, abychom si prostředí, ve kterém žijeme, chránili a dělali vše pro to, aby nás neohrožovalo a abychom se v něm cítili dobře a mohli tak prožít kvalitní a spokojený život.

POUŽITÁ LITERATURA

- [1] About IMPEL. *European Union Network for the Implementation Enforcement of Environmental Law* [online]. © 2012 [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: <http://impel.eu/about/history/>
- [2] Český statistický úřad: *Veřejná databáze ČSÚ* [online]. 2006 [cit. 2014-06-19]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/vdbvo/uvod.jsp>
- [3] DOU TLÍK, Luboš. *Zonální struktury: urbanistická typologie*. 2. vyd. Praha: ČVUT, 1996, 272 s. ISBN 80-010-1468-1.
- [4] ENV2 – Kvalita pitné vody v obci a jejích zdrojů u sídla. *Indikátory udržitelného rozvoje na místní úrovni* [online]. © 2014 [cit. 2014-05-27]. Dostupné z: <http://www.indikatory.eu/env2-kvalita-pitne-vody-v%C2%A0obci-jejich-zdroju-u-sidla>
- [5] HOŘÍNKOVÁ, Petra. *Rozvoj malých obcí v zázemí velkých měst*. Pardubice, 2011. Diplomová práce. Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní.
- [6] *Indikátory trvale udržitelného rozvoje jako nástroj sledování a snižování disparit v úrovni obyvatelstva jednotlivých regionů*. 2010. Dostupné z: www.civitas-group.cz/soubory/indikatory_zprava_10.pdf
- [7] Klíčové indikátory životního prostředí České republiky. *Informační systém statistiky a reportingu* [online]. 2011 [cit. 2014-06-19]. Dostupné z: <http://issar.cenia.cz/issar/page.php?id=1504>
- [8] Kvalita povrchových vod v České republice a její vývoj. *Česká informační agentura životního prostředí* [online]. © 2009 [cit. 2014-06-19]. Dostupné z: [http://www.cenia.cz/web/www/cenia-akt-tema.nsf/\\$pid/MZPMSFT33PSN](http://www.cenia.cz/web/www/cenia-akt-tema.nsf/$pid/MZPMSFT33PSN)
- [9] LOVETT a David G. OCKWELL. *A Handbook of Environmental Management*. Cheltenham: Edward Elgar, 2010. ISBN 9781840642070.
- [10] MAIER, Karel. *Udržitelný rozvoj území*. 1. vyd. Praha: Grada, 2012, 253 s. ISBN 978-80-247-4198-7.
- [11] MARADA, Petr. *Zvyšování přírodní hodnoty polních honiteb: analýza polních honiteb včetně zdravotního stavu zvěře, postupy při obnově a péči o krajinné prvky, dotace na realizaci jednotlivých opatření*. 1. vyd. Praha: Grada, 2011, 151 s. ISBN 978-80-247-3885-7.

- [12] MILBACHROVÁ, Lenka. *Vliv kvality životního prostředí na ceny pozemků*. Pardubice, 2011. Diplomová práce. Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní.
- [13] Monitoring vod. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. © 2008 - 2012 [cit. 12.5.2014]. Dostupné z: http://mzp.cz/cz/monitoring_vod
- [14] *Na cestě ke kvalitě*. Praha: Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2012. ISSN 18041159. Dostupné z: <http://www.nuov.cz/uploads/AE/publikace/AE1205.pdf>
- [15] Odbor hygieny obecné a komunální: Čím se zabýváme. *Krajská hygienická stanice Pardubického kraje* [online]. © 2013 [cit. 2014-05-26]. Dostupné z: <http://www.khspce.cz/obory-cinnosti/odbor-hygieny-obecne-a-komunalni/cim-se-zabyvame/>
- [16] Ochrana ovzduší. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. © 2008 - 2012 [cit. 12.5.2014]. Dostupné z: <http://mzp.cz/cz/ovzduši>
- [17] OPPLOVÁ, Marta. *Životní prostředí měst a regionů*. přepr.vyd. Praha: VŠE, 1996, 224 s. ISBN 80-707-9043-1.
- [18] OUŘEDNÍČEK, Martin a TEMELOVÁ, Jana. Současná česká suburbanizace a její důsledky. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. 2010 [cit. 2012-04-16]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/soucasna-ceska-suburbanizace-a-jeji-dusledky.aspx>
- [19] POMALIŠOVÁ, Michaela. *Hodnocení kvality života ve městech se zapojením veřejnosti: (zrcadlo místní udržitelnosti) : praktická příručka pro politiky, zástupce místních úřadů a neziskové organizace k hodnocení kvality života ve městech a obcích České republiky se zapojením veřejnosti*. Praha: Týmová iniciativa pro místní udržitelný rozvoj, 2010, 81 s. ISBN 978-80-904490-6-0.
- [20] PONDĚLÍČEK, Michael. *Zeleň jako indikátor kvality urbánního prostředí*. Brno, 2012. 143 s. Dizertační práce. Vysoké učení technické v Brně.
- [21] *Registr emisí základních znečišťujících látek 1-3 za rok 2002 a 2012*. Český hydrometeorologický ústav, 2014.
- [22] SIEGL, Milan, STEJSKAL, Jan a STRÁNSKÁ KOŤÁTKOVÁ, Pavla. *Management veřejného sektoru: distanční opora*. Vyd. 1. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2011, 104 s. ISBN 978-807-3954-161.

- [23] Skupinový vodovod Pardubice. *Vodovody a kanalizace Pardubice, a.s.* [online]. 2010 [cit. 2014-05-27]. Dostupné z: <http://www.vakpce.cz/pdf/kvalita/pardubice.pdf>
- [24] Soubor specializovaných map – Rezidenční suburbanizace. *Atlasobyvatelstva.cz* [online]. © 2013 [cit. 2014-06-19]. Dostupné z: <http://www.atlasobyvatelstva.cz/cs/suburbanizace>
- [25] Souborné informace. *Český statistický úřad* [online]. 2008 [cit. 2014-05-13]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/edicniplan.nsf/aktual/ep-1#10a>
- [26] SOUKOPOVÁ, Jana. *Ekonomika životního prostředí*. Brno: Masarykova univerzita, 2011. ISBN 978-80-210-5644-2. Dostupné z: http://is.muni.cz/el/1456/podzim2013/MKV_EZTI/um/Ekonomika_ZP.pdf
- [27] Správní obvod Pardubice. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2014-06-03]. Dostupné z: http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/spravni_obvod_pardubice
- [28] Statistické ročenky České republiky. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2014-05-30]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/statisticke_rocenky_ceske_republiky
- [29] Stav životního prostředí. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. © 2008 – 2012 [cit. 12.5.2014]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/stav_zivotni_prostredi
- [30] Stav životního prostředí: Statistická ročenka životního prostředí. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. © 2008 – 2012 [cit. 12.5.2014]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/statisticka_rocenka_zivotního_prostredi_publicace
- [31] Stav životního prostředí: Zprávy o stavu životního prostředí. *Ministerstvo životního prostředí* [online]. [cit. 2014-05-12]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/zpravy_o_stavu_zivotního_prostredi_publicace
- [32] Stavební výroba v roce 2007: Komentář k vývoji stavebnictví v roce 2007. *Český statistický úřad* [online]. 2008 [cit. 2014-05-13]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/B300327141/\\$File/821108k.pdf](http://www.czso.cz/csu/2008edicniplan.nsf/t/B300327141/$File/821108k.pdf)
- [33] Suburbanizace: Co to je a jaké má podoby?. *Suburbanizace* [online]. 2009 [cit. 2014-06-19]. Dostupné z: http://www.suburbanizace.cz/01_teorie_suburbanizace.htm
- [34] OUŘEDNÍČEK, Martin, ŠPAČKOVÁ, Petra, NOVÁK, Jakub. (eds) *Sub urbs: krajina, sídla a lidé*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2013, 338 s. ISBN 978-80-200-2226-4.
- [35] ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Jak sledovat indikátory udržitelného rozvoje na místní úrovni?: návod pro zpracování případových studií*. 2. upr. vyd. Hradec Králové: Civitas

- per Populi, 2012, 88 s. ISBN 978-808-7756-003. Dostupné z: http://www.indikatory.eu/sites/default/files/Priloha_1_Podrobny_popis_metodiky_na_web.pdf
- [36] ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Koncepce bytové politiky pro středně velká a malá města*. Hradec Králové: [Civitas per Populi], 2006, 200 s. ISBN 80-903-8130-8.
- [37] ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Suburbanizace – hrozba fungování (malých) měst*. Vyd. 1. Hradec Králové: Civitas per Populi, 2007, 234 s. ISBN 978-809-0381-339.
- [38] ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Urbanismus a územní plánování*. Vyd. 2. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2010, 428 s. ISBN 978-807-3953-102.
- [39] ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. *Vybraná témata z regionálního rozvoje*. Vyd. 1. Hradec Králové: Civitas per Populi, 2010, 118 s. ISBN 978-809-0467-101.
- [40] VEJCHODSKÁ, Eliška. *Ekonomie a politika městského životního prostředí*. Vyd. 1. Praha: Oeconomica, 2007, 175 s. ISBN 978-802-4512-419.
- [41] *Výroční zpráva 2012*. Praha: Český hydrometeorologický ústav, 2013. ISBN 978-80-87577-18-9. Dostupné z: http://portal.chmi.cz/files/portal/docs/reditel/83rostred_zpravy/vz2012.pdf
- [42] *Zahranicní vztahy. Ministerstvo životního prostředí* [online]. © 2008 – 2012 [cit. 12.5.2014]. Dostupné z: http://www.mzp.cz/cz/zahranicni_vztahy
- [43] *Základní tendence vývoje Pardubického kraje v roce 2012*. Pardubice: Český statistický úřad, 2013. Dostupné z: [http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_vyvoje_pardubickeho_kraje_v_roce_2012/\\$FILE/text_cely.pdf](http://www.czso.cz/x/redakce.nsf/i/zakladni_tendence_vyvoje_pardubickeho_kraje_v_roce_2012/$FILE/text_cely.pdf)
- [44] Zákon č.17/1992 Sb., zákon o životním prostředí. In: *Sbírka zákonů*. 1992.
- [45] *Zpráva o stavu vodního hospodářství České republiky v roce 2012*. Praha, 2013. ISBN 9788074340529. Dostupné z: http://eagri.cz/public/web/file/271059/Modra_zprava_final.pdf
- [46] *Životní prostředí – prostředí pro život?*. Praha: CENIA, 2007. Dostupné z: http://www.suburbanizace.cz/clanky_www/Zivotni_prostredi_-_prostredi_pro_zivot,_Cenia.pdf
- [47] *Životní prostředí v České republice 1989-2004*. Vyd. 1. Praha: Cenia, 2005, 111 s. ISBN 80-850-8756-1.

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A Počet bytů a jejich způsob vytápění v roce 2002

Příloha B Počet bytů a jejich způsob vytápění v roce 2012

Příloha A: Počet bytů a jejich způsob vytápění v roce 2002

	Byty vytápěny dálkově	Byty vytápěné zemním plynem	Byty vytápěné elektrínou	Byty vytápěné uhlím	Byty vytápěné dřevem	Byty vytápěné kapalnými palivy	Byty vytápěné propan butanem	Byty ostatní + vytápění neuvedeno
Černá u Bohdanče	0	75	1	4	2	0	0	0
Dašice	8	408	66	110	21	0	0	7
Dříteč	0	79	5	1	9	0	1	1
Choteč	0	70	12	1	1	0	0	2
Lázně Bohdaneč	320	663	75	35	25	0	3	5
Mikulovice	0	210	15	24	18	0	0	0
Moravany	0	421	53	74	43	0	0	9
Němčice	0	35	3	2	2	0	0	1
Ostřešany	0	265	16	27	3	0	0	2
Ráby	0	121	17	12	7	0	1	0
Sezemice	0	934	58	81	25	0	0	7
Spojil	0	66	17	7	3	0	0	0
Srch	0	247	39	14	7	0	0	5
Srnojedy	0	74	4	11	6	0	0	3
Staré Hradiště	0	368	21	10	8	0	0	1
Staré Jesenčany	0	62	5	12	3	0	0	1
Starý Mateřov	1	94	12	14	1	0	0	1
Stéblová	0	17	28	9	5	0	0	1
Živanice	0	214	25	36	12	0	0	4

Zdroj: [21]

Příloha B: Počet bytů a jejich způsob vytápění v roce 2012

	Byty vytápěny dálkově	Byty vytápěné zemním plynem	Byty vytápěné elektřinou	Byty vytápěné uhlím	Byty vytápěné dřevem	Byty vytápěné kapalnými palivy	Byty vytápěné propan butanem	Byty ostatní + vytápění neuvedeno	Byty vytápěné tepelnými čerpadly
Černá u Bohdanče	0	98	6	2	5	0	0	17	2
Dašice	13	496	62	52	35	0	7	63	8
Dříteč	0	108	4	0	13	0	0	16	5
Choteč	2	81	7	3	10	0	0	7	2
Lázně Bohdaneč	424	628	68	15	34	0	5	86	11
Mikulovice	3	286	21	16	19	0	0	38	7
Moravany	9	417	56	53	52	0	2	129	2
Němčice	0	171	9	0	7	0	0	8	1
Ostřešany	3	278	23	17	11	0	0	25	3
Ráby	3	123	16	6	12	0	4	18	4
Sezemice	3	1091	62	37	56	0	3	85	7
Spojil	0	120	15	3	10	0	0	14	5
Srch	1	351	49	1	23	0	1	38	12
Srnojedy	1	180	7	4	7	0	0	23	4
Staré Hradiště	1	444	32	1	17	1	1	65	10
Staré Jesenčany	1	89	4	2	7	0	0	10	5
Starý Mateřov	2	140	10	6	7	0	0	11	1
Stěblová	1	33	22	7	6	0	0	7	3
Živanice	2	225	26	15	21	0	0	31	4

Zdroj: [21]